

Espoon suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvut 1-12

Tapiolan koulun täydennykset

1. PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN MERKITYS JA LAADINTA

Suomenkielinen perusopetus on osa Espoon kaupungin järjestämiä koulutuspalveluita. Se rakentuu valtakunnallisten säädösten ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden sekä Espoon opetustoimen linjauksille. Espoon opetus- ja varhaiskasvatustalouden hyväksyy opetussuunnitelman perusteiden pohjalta laaditut kuntalinjaukset, kunnan yhteisen tuntijaon ja alueellisen kieliohjelman. Nämä yhdessä muodostavat Espoon perusopetuksen kuntakohtaisen opetussuunnitelman. Koulut laativat koulukohtaiset opetussuunnitelmat opetussuunnitelman perusteiden ja kuntakohtaisen opetussuunnitelman pohjalta. Koulukohtaisen opetussuunnitelman hyväksyy koulun johtokunta.

Osa kuntalinjauksista on laadittu yhteistyössä suomenkielisen varhaiskasvatuksen sekä ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa. Huoltajille ja kuntalaisille on järjestetty mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman laatimiseen varhaiskasvatuksen ja ruotsinkielisen opetuksen kanssa yhteistyössä järjestetyn sähköisen kyselyn kautta. Oppilaita on kuultu mm. vuosittaisen osallistamispäivien yhteydessä. Huoltajien ja oppilaiden osallistuminen korostuu erityisesti koulun opetussuunnitelmatyössä.

Oppilashuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevät opetussuunnitelman osuudet on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen toimialan kanssa. Oppilashuollon yhteisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista kaupunkitasolla vastaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin johtoryhmä, jossa on edustajat varhaiskasvatuksesta, opetustoimesta sekä sosiaali- ja terveystoimesta.

Espoon perusopetuksen opetussuunnitelma julkaistaan sähköisessä muodossa niin, että se käsittää opetussuunnitelman perusteet ja kuntakohtaisen opetussuunnitelman sekä kunkin koulun oman opetussuunnitelman.

Opetussuunnitelman toteutumista espoolaisissa kouluissa seurataan osana opetustoimen arviointi- ja kehitystyötä. Koulujen itsearviointityö on jatkuvaa toimintaa, josta raportoidaan säännöllisesti määrämuotoisena opetus- ja varhaiskasvatustaloudelle. Lisäksi kouluilla on omia toimintakulttuurin ja pedagogisen kehittämisen suunnitelmia, jotka kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Espoossa opetusta kehitetään kaikissa kouluissa opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena tavoitteena lasten ja nuorten yhtenäinen koulupolku. Alueellisen yhteistyön vahvistaminen ala- ja yläkoulujen, varhaiskasvatuksen sekä esiopetusyksiköiden kanssa on ensiarvoisen tärkeä yhtenäistä kulttuuria luova tekijä. Tiedonsiirron sujuvuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Toisen asteen oppilaitosten ja lisäopetusta antavien koulujen kanssa tehdään kiinteää yhteistyötä. Espoossa on tavoitteena, että kaikki peruskoulun päättäneet saavat jatko-opiskelupaikan.

Sivistystoimen sisällä alueellista yhteistyötä vahvistetaan yhteistyössä ruotsinkielisen opetustoimen, kulttuuri- sekä liikunta- ja nuorisotoimen kanssa, samoin kuin taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kanssa.

Espoon perusopetuksen opetussuunnitelmaa täydentävät mm. seuraavat suunnitelmat ja ohjelmat: Espoon perusopetuksen iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma, Espoon varhaiskasvatussuunnitelma, Espoon suomenkielisen esiopetuksen opetussuunnitelma, Suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma, Starttiopetuksen opetussuunnitelma, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Espoon kestävän kehityksen kasvatuksen selonteko ja Espoon perusopetuksen ohjaussuunnitelma.

2. PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

2.2 Perusopetuksen arvoperusta Espoon arvopohja

Perusopetuksen arvoperusta rakentuu opetussuunnitelman perusteissa kuvatuille arvoille ja lisäksi valtuuston päättämille Espoon arvoille.

Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen. Espoossa on tärkeää, että arki sujuu. Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut.

Oppilaat, huoltajat ja henkilöstö toimivat yhdessä siten, että jokainen oppilas saa parhaat edellytykset kasvaa, kehittyä ja oppia. Oppilaat, huoltajat ja yhteistyökumppanit rakentavat koulupäivää aktiivisesti yhdessä.

Lapsen oppipolkua varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen ja edelleen toiselle asteelle rakennetaan oppijalhtëisesti.

Koulu rakentaa aloitteellisesti yhteistyötä huoltajien kanssa. Kodit saavat säännöllisesti tietoa siitä, miten ja mitä lapsi oppii koulussa, jotta huoltajat pystyvät arvostamaan lapsen oppimista ja tukemaan sitä. Oppilaat osallistuvat aktiivisesti omaan oppimisprosessiinsa. Rehtori johtaa yksikköään niin, että oppilaiden kanssa käydään säännöllisesti keskustelua oppimisesta.

Espoo on vastuullinen edelläkävijä. Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, avoimuutta, nykyisen kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Edelläkävijyyteen sisältyy tutkimuksen ja kansainvälisen kokemuksen hyödyntäminen, kokeilut ja myös niihin liittyvien epäonnistumisten kestäminen. Kehitämme Espoota sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävästi.

Olemme ennakkoluulottomia, luovia ja avoimia uusille toimintatavoille. Hyödynnämme tutkimustietoa ja kehittämishankkeista saatua kokemusta toiminnan kehittämisessä. Tutkimme ja kehitämme aktiivisesti omaa toimintaamme ja opimme muilta. Haluamme hyödyntää innovatiivisia työtapoja ja välineitä. Kehitämme erityisesti uusia digitaalisia oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman oppimisen.

Sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehitys on sekä kasvatuksen päämäärä että kaikkea toimintaa ohjaava periaate. Oppilaat oppivat tekemään tietoisia valintoja kestävän kehityksen näkökulmasta. Kestävän kehityksen mukaisia valintoja konkretisoidaan opetuksessa oppilaiden ikätason mukaisesti.

Oppilas nähdään aktiivisena ja kyvykkäänä yksilönä, jolla on halua ja kykyä toimia vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Jokaisen oppilaan kanssa etsitään ja löydetään hänelle parhaita tapoja oppia. Opettaja selvittää yhdessä oppilaiden kanssa heille luontevia tapoja työskennellä ja oppia sekä kehittää omaa toimintaansa vastaamaan niitä.

Espoo on oikeudenmukainen. Toimimme avoimesti, oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti.

Espoon kouluissa jokainen kohdataan arvostavasti. Koulu yhteisö luo yhteisen käsityksen arvostavasta kohtaamisesta, jonka mukaan toimitaan. Oikeudenmukaisella ja myönteisellä tavallaan toimia koulun aikuiset antavat oppilaille arvokkaan esimerkin.

Kaikilla oppilailla perheineen on yhdenvertaiset oikeudet ja velvollisuudet. Lapsen kasvua ja oppimista tuetaan yhteisössä yksilöllisyys huomioiden. Lapset saavat kasvaa ja opiskella psyykkisesti ja fyysisesti turvallisessa ympäristössä, jossa he voivat oppia ja onnistua. Ajatus lapsen parhaasta ohjaa toimintaa.

Miten perusopetuksen arvoperusta ja Espoon yhteiset arvot näkyvät koulun arjessa?

Tapiolan koulussa toimitaan perusopetuksen arvoperustan ja Espoon kaupungin yhteisten arvojen mukaisesti. Koulussamme jokainen koulu yhteisön jäsen on tärkeä. Oppilaat, huoltajat ja henkilöstö toimivat yhdessä niin, että jokainen oppilas saa parhaat edellytykset kasvaa, kehittyä ja oppia. Tapiolan koulussa oppilaita arvostetaan ja heistä välitetään. Jokainen oppilas on lähtökohtaisesti ansainnut kaiken oppimiseen tarvitsemansa tuen. Koulussamme pohditaan aina, mikä on parasta oppilaan ja ryhmän kannalta. Tämä huomioidaan esimerkiksi resurssi- ja erityisopetuksen suunnittelussa.

Miten oppilaat ja huoltajat otetaan mukaan arvojen toteuttamisen suunnitteluun?

Arvokeskustelua käydään koulun arjessa yhdessä oppilaiden kanssa. Koulun arvopohjaa työstetään myös vanhempien kanssa käymällä arvokeskustelua esimerkiksi vanhempainilloissa ja huoltajapaamisissa. Huoltajia pyritään ottamaan mukaan koulun erilaisiin toimintoihin. Kodin ja koulun yhteistyössä voidaan hyödyntää myös sähköisiä työkaluja. Tarkemmin näitä asioita kuvataan vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa

2.3 Oppimiskäsitys

Espoon perusopetuksessa opetussuunnitelman perusteiden oppimiskäsitystä täydentää positiivisen kasvatuksen ja opetuksen näkökulma. Oppilaiden pystyvyyden tunnetta vahvistetaan auttamalla heitä tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan. Rohkaiseva ohjaus ja kannustava palaute lisäävät oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä edistävät kiinnostusta ja halua laajentaa ja syventää oppimaansa. Oppimisen haasteisiin vastataan kehittämällä oppilaan vahvuuksia edelleen.

Miten koulussa toteutetaan positiivisen kasvatuksen ja opetuksen näkökulmaa?

Tapiolan koulun arjessa ohjataan oppilaita tunnistamaan omat vahvuutensa ja vahvistetaan niitä myönteisen palautteen ja kannustamisen keinoin. Oppilaita autetaan tunnistamaan omat tapansa oppia ja sitä tietoa hyödynnetään muun muassa joustavissa opetusjärjestelyissä. Oppilaiden kanssa käydään säännöllisesti keskustelua oppimisesta keskittyen oppilaiden vahvuuksiin. Koulumme aikuiset ovat tärkeänä mallina positiivisen kasvatusilmapiirin luomisessa.

3. PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Oppilaiden laaja-alaisen osaamisen kehittäminen yhdistää koulun toimintaa punaisena lankana. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa, opetuksessa ja koulun muussa toiminnassa. Oppilaat osallistuvat suunnitteluun. Lapsen luontaisen uteliaisuuden ja uteliaan asenteen tukeminen ja ylläpitäminen synnyttävät ja säilyttävät oppimisen iloa ja halua sekä edistävät laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Opettaja auttaa oppilaita laaja-alaisen osaamisen taitojen tiedostamisessa ja ohjaa niiden kehittymistä. Omien taitojen tiedostaminen vahvistaa pystyvyyden tunnetta ja innostaa oppimaan. Laaja-alaisen osaamisen taidot otetaan huomioon oppiaineiden arvioinnissa. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa osaamisen edistymisestä erityisesti nivelkohdissa.



KUVA 1. Tiedot, taidot, arvot ja asenteet yhdistyvät laaja-alaisessa osaamisessa.

Laaja-alaisen osaamisen painotukset

Kaikki laaja-alaiset osaamisalueet ovat tärkeitä. Niistä painotetaan kolmea seuraavaa:

- Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- Tieto- viestintä-tekologinen osaaminen
- Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

Nämä ovat laaja-alaisen osaamisen perusta, jolle muuta laaja-alaista osaamista rakennetaan. Laaja-alaisen osaamisen painotukset näkyvät kaikessa opetuksessa ja jokainen opettaja huomioi ne opetuksessaan. Painottaminen ilmenee muun muassa niin, että oppilaita ohjataan koulutyössä ideoimaan uutta, ajattelemaan luovasti ja käyttämään erilaisia omaa oppimista tukevia menetelmiä sekä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Oppilaita kannustetaan kriittiseen ajatteluun ja opetuksessa tuodaan esiin erilaisia tapoja oppia, opiskella ja tuottaa tietoa. Tieto- ja viestintä-tekologia on vahvasti mukana koulutyössä. Opettajia koulutetaan aktiivisesti tietotekniikan käyttämiseen ja oppilaiden omaa teknologista osaamista hyödynnetään monipuolisesti. Oppilaiden mielipiteitä arvostetaan ja ne otetaan huomioon koulun toiminnassa. Kestävän kehityksen toimintatapoja tuodaan esiin ja niiden mukaista toimimista harjoitellaan osana koulutyötä.

Miten huolehditaan siitä, että laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat opetuksessa?

Vahvistetaan opettajien yhteistyötä aineryhmien sisällä ja oppiaineiden välillä niin että laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat opetuksessa. Tapiolan koulussa varataan riittävästi aikaa pedagogiselle keskustelulle ja suunnittelulle.

Miten huolehditaan siitä, että laaja-alaisen osaamisen painotukset näkyvät kaikessa opetuksessa?

L1 (Ajattelu ja oppimaan oppiminen)

Arvostamme ja kuuntelemme oppilaitamme. Oppilaiden oman oppimisen omistajuutta vahvistetaan avaamalla työskentelyprosesseja, niiden etenemistä, tavoitteita ja arvioimista.

L5 (Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen)

Tapiolan koulussa tvt on luonteva osa työskentelyä kaikissa oppiaineissa. Pilvipalveluita käytetään töiden jakamiseen ja työstämiseen. Suunnittelemme etukäteen, millä luokka-asteella ja mihin oppiaineeseen liittyen mikäkin tieto- ja viestintäteknologian osaamisen tavoite toteutuu.

L7 (Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen)

Tapiolan koulussa otetaan oppilaat aktiivisesti mukaan koulun toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Koulumme keskeinen sijainti mahdollistaa laajan verkostoitumisen ja yhteistyön monien lähialueen toimijoiden kanssa.

Oppilaiden sosiaalisten taitojen vahvistaminen

Oppilaiden sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja vahvistetaan niin, että heidän taitonsa ymmärtää sosiaalisia tilanteita ja tehdä niistä tilannekohtaisia tulkintoja kehittyy. Vahvistettavia sosiaalisia taitoja ovat myös itsesätelyn ja tunteiden hallinnan kehittäminen sekä oman toiminnan eettisyyden tarkastelu ja eettisten kysymysten pohdinta. Oppilaat oppivat toimimaan tavalla, joka edesauttaa omien ja yhteisten päämäärien saavuttamista muita loukkaamatta. Suunnitelmallinen oppilaiden sosiaalisen taitojen kehittäminen edellyttää koulun koko henkilökunnan sitoutumista, positiivista ja kannustavaa toimintakulttuuria sekä kodin ja koulun yhteistyötä.

Miten koulussa vahvistetaan oppilaiden sosiaalisia taitoja?

Koulussamme hyödynnetään joustavia tiloja, ryhmittelyjä ja työskentelytapoja mahdollisuuksien mukaan vahvistamaan oppilaiden ryhmätyöskentelytaitoja. Teemme aktiivista yhteistyötä kodin ja koulun välillä. Koulun henkilökunta antaa omalla toiminnallaan roolimallia yhteistyöstä ja välineitä sosiaalisten taitojen harjoitteluun. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan mm. tukioppilastoiminnassa, KiVa-toiminnassa, puuttumalla ristiriitatilanteisiin, ryhmäytymistilanteissa eri luokka-asteilla, vertaisarviointilla, tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntämällä koti- ja ryhmätehtävissä ja työnjaon harjoittelussa ryhmätyöskentelyssä.

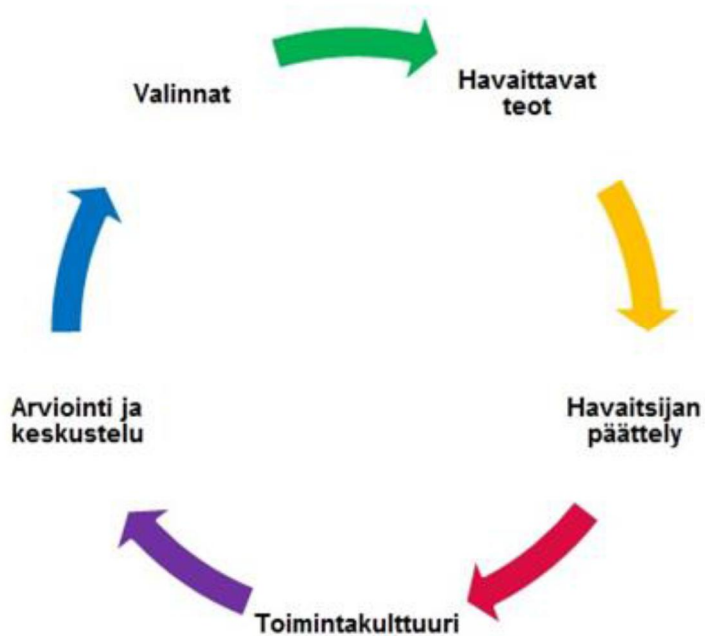
Mitkä ovat perusopetuksen tehtävää täydentävät, koulun omaleimaisuutta ilmentävät näkökohdat?

Tapiolan koulun musiikkipainotteisuus näkyy ja kuuluu niin koulun arjessa kuin juhlassa. Koulussamme KiVa-toiminta on aktiivista. Panostamme kestävä kehityksen periaatteiden toteutumiseen ja kansainväliseen toimintaan.

4. YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Perusopetuksen toimintakulttuuri pohjautuu yhteisiin arvoihin ja käsitykseen oppimisesta (LUKU 2). Arvot ja oppimiskäsitys tulevat näkyviksi koulu yhteisön jokapäiväisessä toiminnassa ja kaikissa koulun toiminnan kehittämistä ohjaavissa valinnoissa. Nämä valinnat ja toimet muodostavat koulun toimintakulttuurin.



KUVA 2. Toimintakulttuurin kehittymisen sykli.

Toimintakulttuuria arvioidaan ja kehitetään koulussa keskustelun avulla. Koulun toimintakulttuurista ja sen periaatteista keskustellaan sekä työyhteisön sisällä että oppilaiden ja huoltajien kanssa. Koulut järjestävät tilaisuuksia yhteiseen keskusteluun ja hyvien käytäntöjen jakamiseen.

Espoossa toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteella. Ohjaus kuuluu kaikkien oppiaineiden opetukseen ja koulun koko henkilökunnan tehtäviin. Kuntakohtainen ohjaussuunnitelma kuvaa, miten oppilaan ohjaus järjestetään eri luokka-asteilla. Koulukohtainen ohjaussuunnitelma tehdään lukuvuosisuunnitelman liitteeksi.

Oppilaan yhtenäisen koulupolun toteuttamiseksi on välttämätöntä, että kaupungin alakoulut ovat aktiivisesti yhteydessä alueen esiopetusyksiköihin ja yläkouluihin sekä yläkoulut puolestaan alueen alakouluihin ja toisen asteen oppilaitoksiin. Näin yksiköt oppivat tuntemaan toisensa. Yhteisen keskustelun avulla varmistetaan, että yhteisöjen käytännöt ja periaatteet ovat oppilaan näkökulmasta riittävän yhteneväiset.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat seuraavat periaatteet:

- Hyvinvointi ja turvallinen arki
- Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely
- Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
- Osallisuus ja demokraattinen toiminta
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Vastuu ympäristöstä ja kestäväan tulevaisuuteen suuntautuminen.

Espoossa nämä kaikki periaatteet nähdään yhtä tärkeinä ja ne huomioidaan toimintakulttuurisissa valinnoissa.

Toimintakulttuurin tasapainoinen kehittäminen on tärkeää, jotta yhtenäisyys koulujen välillä toteutuu. Tavoitteena on, että jokaisessa koulussa on vahva yhtenäinen ja yhteisöllinen toimintakulttuuri, joka tukee ja edistää mm. oppilaiden laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Koulu on oppiva yhteisö, joka on olemassa oppilaita varten. Espoossa koulujen toimintakulttuuriin kuuluu, että jokainen oppilas tulee nähdyksi ja kuulluksi ja että hänet kohdataan arvostavasti. Oppilaita tuetaan rakentamaan myönteinen kuva itsestään oppijana ja yksilönä. Hyväntahtoista ja ystävällistä käytöstä arvostetaan, epäasialliseen käytökseen puututaan. Tavoitteena on luoda rauhallinen ja kiireeton ilmapiiri. Koulun aikuisten toisiaan arvostava myönteinen yhteistyö on esimerkki oppilaille.

Espoon suomenkielisessä opetuksessa nostetaan vuosittain yksi toimintakulttuurin periaate erityiseksi kehittämisen kohteeksi. Tämä periaate näkyy lukuvuoden aikana toteutettavissa monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja se otetaan huomioon opetushenkilökunnan täydennyskoulutusta suunniteltaessa. Yhteisöllisen oppilashuollon (LUKU 8) rooli koulun toimintakulttuurin kehittämisessä on keskeinen.

Miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat koulun toimintakulttuurin kehittämiseen? Miten säännölliset keskustelut työyhteisön sisällä sekä oppilaiden ja huoltajien kanssa toteutetaan?

Huoltajat otetaan mahdollisuuksien mukaan osaksi koulun toiminnan suunnittelua esimerkiksi vanhempainiltojen ja teemapäivien toteuttamiseen ja suunnitteluun sekä osallistumaan oppitunneille asiantuntijavieraina. Oppilaiden osallistamista oppituntien, vanhempainiltojen, teemapäivien, juhlien ja koulun toiminnan suunnitteluun tehostetaan ja kehitetään vuosittain. Oppilaat ja huoltajat halutaan ottaa huomioon myös palautteen antajina ja arvioijina, kun suunnitellaan seuraavaa vuotta. Suunnittelussa hyödynnetään oppilaskuntaa ja luokanvalvojien tunteja. Tällä pyritään varmistamaan se, että kaikki oppilaat halutessaan pääsevät osallistumaan koulun toimintakulttuurin kehittämiseen ja suunnitteluun. Viestintää koulun ja kodin välillä pyritään kehittämään yhdessä huoltajien kanssa tehostamalla Wilman käyttöä sekä varmistamalla tarvittavien huoltajatapaamisten toteutuminen.

Oppilaan tulee saada riittävän hyvä kuva itsestään oppijana ja yksilönä. Opettajien tulee varmistaa se, että oppilas on saanut riittävästi tukea ja ohjausta oppimiseensa ja tavoitteisiinsa nähden. Tämä tehdään järjestämällä aikaa henkilökohtaisiin keskusteluihin oppilaiden ja opettajien välille. Vuosittain tarjotaan mahdollisuus huoltajatapaamisiin koululla. Oppilashuollollisia asiantuntijoita voidaan tarvittaessa kutsua näihin tapaamisiin. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla yhteistyö huoltajien kanssa aloitetaan jo ennen opintojen aloittamista, ja se jatkuu koko opintojen ajan tiiviisti. Nivelpalavereita pidetään säännöllisesti alakoululta yläkouluun siirryttäessä. Työyhteisön jäsenten väliset keskustelut ovat oleellisia, jotta varmistetaan oppilaan opintojen sujuminen ja kokonaisvaltainen ohjaus. Tarkemmin näitä asioita kuvataan vuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Mitä muuta yhteistyötä koulu tekee toimintakulttuurin kehittämiseksi ja keiden toimijoiden kanssa?

Koulu tekee yhteistyötä alakoulujen sekä muiden oppilaitosten kanssa; esimerkiksi Aalto-Yliopisto, Helsingin yliopisto, Espoon lukiot, Omnia. Yhteistyö on esimerkiksi niveltämistä, yhteisiä projekteja ja vierailuja. Koulun sijainnin vuoksi voidaan hyödyntää monipuolisesti koulun ulkopuolisia toimijoita, kuten Tapiolan kirjastoa, nuorisotoimea, Tapiolan kulttuurikeskusta, Espoon kaupunginteatteria, musiikkiopistoa, museoita, seurakuntia, alueen urheilukeskuksia, alueen yrityksiä ja tieteellisiä tutkimuskeskuksia. Halutessaan opettajat voivat osallistua ope-TET-harjoitteluun. Koulu kehittää toimintakulttuuria tutustumalla toisten koulujen käytänteisiin ja esimerkiksi digitaalisiin ratkaisuihin. Kansainvälisyys on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria. Koulussa vieraillee kansainvälisiä ryhmiä ja

järjestetään vieraisiin kieliin ja kulttuureihin tutustumista. Opettajat osallistuvat erilaisiin koulutustilaisuuksiin ja jakavat saamaansa tietoa muulle opettajakunnalle.

Miten huolehditaan siitä, että jokainen oppilas tulee nähdyksi ja kuulluksi, ja hänet kohdataan arvostavasti?

Lähtökohtana oppilaan kohtaamiseen on opetussuunnitelman lause: "Oppilaita tuetaan rakentamaan myönteinen kuva itsestään oppijana ja yksilönä". Päämääränä on auttaa oppilaita asettamaan omat henkilökohtaiset tavoitteensa huomioiden omat lähtökohtansa ja oppijuutensa. Tämä mahdollistetaan käymällä henkilökohtaisia keskusteluja oppilaan kanssa jokaisessa oppiaineessa. Henkilökohtaisissa keskusteluissa kannustetaan oppilasta myös antamaan palautetta opettajalle. Oppilastuntemus paranee henkilökohtaisten keskustelujen myötä, ja samalla oppilas oppii tietämään omat tavoitteensa ja tunnistamaan oppimistyyliinsä. Kiireettömyyden tunne vahvistuu, kun opettajalla ja oppilaalla on selkeä käsitys sen hetkisestä tilanteesta.

Koulumme kannustaa oppilasta itsearviointiin oppimisen eri vaiheissa. Oppilaan osaamista arvioidaan koulussamme hänelle asetettujen tavoitteiden ja oppiaineiden tavoitteiden mukaisesti. Opettajat huolehtivat, että tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden tiedossa. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus osoittaa taitojaan monipuolisesti. Opettajan suunnitellessa erilaisia työtapoja opetuksensa, hän ottaa huomioon erilaiset oppijat ja arvostaa jokaista oppilasta yksilönä. Oppilaiden osallistaminen lisää oppilaan nähdyksi ja kuulluksi tulemisen tunnetta.

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppilaita ohjataan osallistumaan aktiivisesti oman oppimisympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen. Kouluissa luodaan innostavia oppimisympäristöjä, jotka tukevat oppimista ja uteliaisuutta sekä mahdollistavat monenlaisen yhteistyön tekemisen. Oppimisympäristöjä kehitetään monimuotoisiksi, oppimisen tiloja monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi. Oppimisympäristöinä käytetään myös koulun lähialueita, luontoa sekä lähialueen toimijoita ja yrityksiä. Näitä toimijoita ovat muun muassa kirjastot, KULPS, Yrityskylä, nuorisotoimi, päiväkodit ja vanhainkodit. Retket ja vierailut tarjoavat monipuolisia kokemuksia, kohtaamisia, onnistumisia ja elämyksiä. Virtuaaliset ja digitaaliset oppimisympäristöt avaavat oppilaille uusia mahdollisuuksia sekä tukevat oppimisen tavoitteellisuutta ja eheyttämistä.

Opettajien vastuulla on valita monipuolisia, oppilaan oppimisen tarpeet huomioivia työtapoja. Opettajat huolehtivat myös siitä, että oppilaat saavat vaikuttaa työtapojen valintaan ja kehittämiseen. Osallisuus oman oppimisen suunnitteluun lisää oppilaiden motivaatiota ja oppimisen iloa. Työtapojen valinnat ja eriyttäminen edistävät oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä parantavat oppimistuloksia. Tekemällä oppiminen, toiminnallisuus, draama, fyysinen aktiivisuus ja ulkona oppiminen ovat opetuksessa aktiivisesti käytössä. Kunkin oppiaineen opetuksessa opettaja huolehtii siitä, että myös oppiaineelle ominaisia työtapoja käytetään.

Tieto- ja viestintäteknologia tuo oppimiseen kokemuksellisuutta, pelillisyyttä ja leikillisyyttä sekä tukee oppilaan yksilöllisiä vahvuuksia ja oppimisen eheyttä. Se mahdollistaa verkostoitumisen ja oppimiskokemusten jakamisen. Ohjelmointia, robotiikkaa ja muuta teknologiaa hyödynnetään oppimisessa. Kielen merkitys oppimisessa on keskeinen. Kielitietoisessa koulussa jokainen opettaja on myös oppiaineensa kielen opettaja.

Miten koulussa varmistetaan oppimisympäristöjen ja työtapojen monipuolinen käyttö niin, että ne tukevat oppimista, uteliaisuutta, iloa ja yhdessä tekemistä?

Koulussamme varmistetaan oppimisympäristöjen ja työtapojen monipuolinen käyttö takaamalla toimivat ja monipuoliset tilat sekä työvälineet. Monipuolisilla tiloilla tarkoitetaan sitä, että ne mahdollistavat erilaisten työtapojen helpon käytön, digitaalisten laitteiden hyödyntämisen ja vapaamman työskentelyn. Opettajat pyrkivät kehittämään ryhmän työskentelyä ja oppimateriaalia siten, että ne mahdollistavat oppilaan yksilöllisen etenemisen ja tavoitteiden saavuttamisen sekä kannustavat uteliaisuuteen ja oppimisen iloon. Oppilaiden erilaisuus nähdään positiivisena asiana, jota hyödynnetään opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Oppilaat otetaan mukaan suunnitteluun, jotta opetuksesta saadaan kaikille mielekästä. Opetustilojen monipuolinen käyttö, erilaiset oppijat ja yhteisopettajuus otetaan huomioon lukujärjestyksiä suunnitellessa. Yhteistyötahojen hyödyntäminen arjessa tuo lisää mahdollisuuksia erilaisiin oppimisympäristöihin.

Digitaaliset ympäristöt helpottavat monipuolisten työtapojen käyttöönottamista ja toteuttamista. Koulun lukuvuosisuunnitelmassa kerrotaan käytössä olevista ohjelmistoista ja työvälineistä. Koulu tukee opettajien kouluttautumista monipuolisten työtapojen käyttöön. Opettajille järjestetään aikaa siihen, että he pääsevät jakamaan koulutuksista saamiaan ideoita.

Miten varmistetaan, että oppilaat saavat vaikuttaa työtapojen valintaan ja kehittämiseen?

Opettajat ottavat oppilaat mukaan oppituntien suunnitteluun ja työtapojen valintaan. Toimintaperiaatteet sovitaan yhteisesti opettajien kesken aineryhmiä hyödyntäen.

KULPS -kulttuuri- ja liikuntapolku

KULPS -kulttuuri- ja liikuntapolku on Espoon perus- ja lisäopetuksen oppilaille luotu kulttuurin, liikunnan ja kirjaston palvelutarjontakokonaisuus. KULPSissa oppimisympäristöinä ovat kaupungin historialliset kohteet, museot, kirjastot, taidenäyttelyt, konsertit, elokuvat, näyttämötaiteen esitykset, monenlaiset liikuntapaikat ja oma lähiseutu.

KULPS-tarjonta on rakennettu niin, että se tukee oppiaineiden tavoitteiden ja sisältöjen mukaista oppimista sekä laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Lisäksi KULPS rikastuttaa koulujen mahdollisuuksia monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen.

KULPSiin osallistuminen on jokaisen oppilaan oikeus. Tavoitteena on, että jokainen oppilas pääsee lukuvuoden aikana vähintään kerran kulttuuripolulle, liikuntapoluille ja kirjastopolulle. Yhdeksän vuoden aikana Espoon keskeiset taide- ja kulttuurilaitokset, kirjastot sekä liikunnan kohteet tulevat tutuksi jokaiselle peruskoululaiselle.

Yrittäjyyskasvatus

Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen. Heitä ohjataan ikäkaudelle sopivin keinoin näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa. Perusopetuksen aikana oppilaista kasvaa yritteliäitä ja he oppivat taloudellista vastuullisuutta tulevaisuutta varten. Oppilaat pääsevät tutustumaan koulun eri ammatteihin ja koulun ulkopuoliseen työelämään esimerkiksi työelämään tutustumisjaksoilla (TET) ja Yrityskylässä.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen

Espoossa opetus suunnitellaan ja toteutetaan niin, että opiskeltavia asioita lähestytään mahdollisimman usein oppilaille mielekkäistä, todellisen maailman ilmiöistä käsin. Jotta koulun toimintakulttuuri olisi pedagogiikaltaan yhtenäinen, opetushenkilökunta keskustelee ja sopii opetuksen eheyttämisen käytännön periaatteista säännöllisesti.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaiset oppimiskokonaisuudet on yksi tapa eheyttää opetusta. Lukuvuosittain on yksi yhteinen toimintakulttuurin periaate erityisenä kehittämiskohteena. Se näkyy kouluissa myös monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutuksessa.

Oppilaiden opintoihin kuuluu lukuvuoden aikana vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus, jonka suunnitteluun he osallistuvat. Suositeltavaa on, että jokaisen oppilaan kouluvuoteen sisältyy vähintään viikon työmäärää vastaava monialaisen oppimiskokonaisuuden opiskelujakso. Jakson pituuteen vaikuttaa muun muassa käsiteltävän teeman laajuus, mukana olevien oppiaineiden lukumäärä ja oppimiskokonaisuuteen osallistuvien oppilaiden osaaminen ja ikä.

Jos oppimiskokonaisuus rakentuu kaikkien oppiaineiden yhteistyönä, se on mahdollista toteuttaa esimerkiksi yhden viikon aikana. Jos mukana on vain muutamia oppiaineita, oppimiskokonaisuus toteutetaan hajautettuna useamman kouluviikon ajalle. Opiskelujaksot suunnitellaan niin, että kaikki oppiaineet ovat edustettuina oppilaan koulupolun aikana.

Oppimiskokonaisuuksien teemat, tavoitteet ja sisällöt sekä oppimiskokonaisuuksiin sisällytettävät oppiaineet määritellään koulu- ja lukuvuosikohtaisesti koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Teemat ovat ajankohtaisia ja oppilaita kiinnostavia. Kouluja rohkaistaan luomaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia, joissa eri-ikäiset oppilaat voivat opiskella ja tutkia yhdessä. Monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin liittyvät ainekohtaiset ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet määritellään ennen kokonaisuuden toteuttamista. Myös arviointikäytännöistä sovitaan etukäteen. Oppilaalle annetaan palautetta työskentelystä oppimiskokonaisuuden aikana ja hänen osoittamansa osaaminen huomioidaan osana oppiaineiden ja laaja-alaisen osaamisen arviointia.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutuminen tarkentuu KETO-hankkeen myötä.

5. OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Oppilaan koulupäivä järjestetään niin, että siitä muodostuu oppilaan kannalta turvallinen ja eheä, oppituntien ja koulun kerhotoiminnan sekä mahdollisen iltapäivätoiminnan muodostama mielekäs kokonaisuus. Tämä tukee lasten tervettä kokonaiskasvua ja -kehitystä, lasten ja perheiden hyvinvointia sekä perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Vastuu turvallisesta ja eheästä koulupäivästä on kaikkien koulupäivän toteuttamiseen osallistuvien toimijoiden yhteinen.

Espoon koulujen toimintakulttuurin tulee olla sellainen, että se kasvattaa ja ohjaa oppilaita reiluun ja hyvään käytökseen koulutovereita sekä koulun aikuisia kohtaan. Koulun aikuiset antavat omalla toiminnallaan tästä oppilaille käytännön esimerkin.

5.2 Yhteistyö

Oppilaiden osallisuus

Koulutyön keskeisenä osana on rohkaista oppilaita osallistumaan ja vaikuttamaan. Osallistumisen mahdollisuuksia annetaan jatkuvasti. Niitä järjestetään osana kaikkea koulun toimintaa. Kaikkia oppilaita innostetaan esittämään oppimiseen ja koulun toimintaan liittyviä näkemyksiään ja vaikuttamaan yhteisiin asioihin. Opettajat tukevat oppilaita oman mielipiteensä ilmaisemiseen ja ohjaavat niiden rakentavaan ilmaisemiseen. On oleellisen tärkeää, että oppilaiden ääni otetaan huomioon koulun toiminnassa. Oppilaiden mielipiteiden arvostava huomioon ottaminen vahvistaa heidän haluaan vaikuttaa. Tavoitteena on, että jokainen oppilas voi omista lähtökohdistaan osallistua oman oppimisensa suunnitteluun.

Oppilaskuntatoiminnan avulla harjoitellaan yhteistyötä ja demokraattista toimintaa sekä vahvistetaan koulun yhteisöllisyyttä. Oppilaskunnan hallituksen tehtävä on omalta osaltaan innostaa kaikkia koulun oppilaita osallistumaan ja vaikuttamaan koulun asioiden hoitamiseen. Oppilaskuntien hallituksille taataan aito mahdollisuus osallisuuteen ja koulun asioihin vaikuttamiseen. Oppilasedustajat kutsutaan oppilaita koskevia yleisiä asioita käsiteltäessä koulun johtokunnan ja opettajien kokouksiin.

Miten koulussa huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta?

Koulun opettajat ja muu henkilökunta ovat sitoutuneita ja halukkaita aktiivisesti osallistamaan oppilaita monenlaisiin koulun toimintoihin. Jotta tämä toteutuu, koulu järjestää aikaa ja välineitä oppilaiden kuuntelemiselle ja heidän mielipiteitään kunnioitetaan. Opettajat huolehtivat, että oppilaat ovat tietoisia oppiaineiden tavoitteista, jotta oppilaat voivat olla mukana oppituntien sisältöjen ja toimintatapojen suunnittelussa. Koulun opettajat kannustavat oppilaita tekemään päätöksiä liittyen omaan toimintaansa ja opiskeluun, kantamaan vastuuta opiskelustaan, sen suunnittelusta ja arvioinnista.

Aikaa osallistamiseen järjestetään luokanvalvojien tuokioissa, oppitunneilla ja erilaisissa kokouksissa. Osallistamisen välineinä voidaan käyttää esimerkiksi palautelaatikoita, sähköisiä kyselyitä ja muita sähköisiä työkaluja, joiden suunnittelussa ja käsittelyssä oppilaat ovat mukana. Oppilaat ovat mukana tukioppilastoiminnassa, juhla- ja teemapäivien sekä välituntitoiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa ja oppilaita kuullaan myös oppilashuoltoryhmän, johtoryhmän ja luokanvalvojien kokouksissa.

Tavoitteena on, että jokainen oppilas saa äänensä kuuluviin ja pääsee osallistumaan haluamallaan tavalla koulun toimintaan erilaisten tehtävien tai työryhmien kautta. Tapiolan koulun oppilaskunnan hallitus toimii aktiivisesti ja ottaa koko oppilaskunnan mukaan koulun toimintaan. Oppilaskunnan hallituksen jäsenet valitaan demokraattisesti siten, että kaikilla on yhtäläinen mahdollisuus asettua ehdolle ja äänestää.

Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun välisen yhteistyön tavoitteena on kasvatuksen ja opetuksen tukeminen sekä keskinäisen luottamuksen rakentaminen. Kodin ja koulun välinen luottamus vahvistuu, kun koulun tavat ja koulukulttuuri tulevat huoltajille tutuiksi.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö on luonteeltaan kasvatuskumppanuutta, jossa opettajat ja huoltajat tuntevat toisensa. Se kehittyy jatkumona varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja kouluun. Yhteistyö on arvostavaa, monipuolista ja aktiivista. Sillä tuetaan oppilaan koulunkäyntiä, lisätään turvallisuutta sekä ehkäistään kiusaamista ja muita lasten ja nuorten hyvinvointia haittaavia tekijöitä. Koulu rakentaa aloitteellisesti yhteistyötä ja kehittää sen edellytyksiä. Koulu ja huoltajat vastaavat yhteistyön sujumisesta yhdessä. Koulu arvioi yhteistyörakenteiden toimivuutta ja riittävyttä säännöllisesti, erityisesti perheiden elämää koskevissa muutostilanteissa.

Vanhempainyhdistysten ja luokkatoimikuntien toiminta edistää huoltajien yhteistyötä ja koulun sekä luokkien yhteisöllisyyden kehittymistä. Huoltajilla on edustajat koulun johtokunnassa. Johtokunnan yhtenä tehtävänä on kehittää ja etsiä uusia keinoja kodin ja koulun yhteistyön tiivistämiseksi ja monipuolistamiseksi. Huoltajilla voi olla edustus myös yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä. Huoltajia kannustetaan osallistumaan koulun opetussuunnitelmatyöhön. Opetuksen järjestämisen arviointiin huoltajat voivat osallistua mm. huoltajakyselyjen kautta.

Ensimmäisen kouluvuoden aikana huoltajilla on oikeus vähintään kahteen ja sen jälkeen lukuvuosittain vähintään yhteen henkilökohtaiseen tapaamiseen lapsen luokanopettajan/luokanvalvojan kanssa.

Koulu antaa huoltajille tietoa mm. oppimisen arvioinnin käytänteistä, kielivalinnoista, valinnaisaineista, painotetusta opetuksesta sekä näiden valintojen merkityksestä koulupolun myöhemmässä vaiheessa. Tietoa annetaan myös oppimisen tuesta ja oppilashuollon toiminnasta. Koulu huolehtii siitä, että huoltajat saavat ajoissa riittävästi tietoa nuoren jatko-opiskelumahdollisuuksista ja niihin hakemisesta. Kun neuvotellaan oppilaan koulunkäynnin ja jatko-opintojen kannalta merkittävistä ratkaisuista, koulun tulee varmistaa, että huoltaja ymmärtää ratkaisujen merkityksen.

Sähköisten järjestelmien avulla huoltajat voivat seurata oppilaan opintosuorituksia, olla vuorovaikutuksessa opettajan kanssa, tarkastella ja selvittää poissaolotietoja sekä seurata koulun lähettämiä tiedotteita. Oppilaan poissaoloja seurataan Espoossa käytössä olevan yhteisen ohjeen mukaisesti. Lisäksi koulu tiedottaa kouluyhteisön toimintamalleista ja tiedottamiskäytännöistä erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa.

Mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyökäytänteet? (Esimerkiksi vuorovaikutteiset ja toiminnalliset vanhempainillat, luokkakohtainen yhteistyö.)

Tapiolan koulussa toteutetaan yhteistyötä kodin ja koulun välillä positiivisen psykologian ja ratkaisukeskeisen toimintamallien periaatteita noudattaen. Wilmaa käytetään päivittäiseen yhteydenpitoon, jonka käytännöistä keskustellaan vanhempainilloissa. Luokanvalvojat tarjoavat säännöllisesti vanhemmille tapaamisaikoja, lisäksi verkosto-tapaamisia järjestetään tarpeen mukaan. Koululla on yhteinen toimintamalli vuorovaikutteisiin ja toiminnallisiin vanhempainiltoihin. Lisäksi koulussamme on aktiivisesti toimiva vanhempainyhdistys Tapiolan koulun Tuki ry, jonka toimintaa on jalkautettu luokkatoimikuntiin.

Miten huoltajia kannustetaan osallistumaan koulun kehittämistyöhön?

Huoltajia kannustetaan osallistumaan vuorovaikutteisiin vanhempainiltoihin. Koulun johtokunnan, vanhempainyhdistyksen ja luokkatoimikuntien roolia koulun kehittämistyössä pyritään vahvistamaan ja lisäämään.

Millaisia hyviä yhteistyökäytäntöjä koulussa on eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien perheiden kanssa? (Esimerkiksi yhteistyön kehittämissuunnitelma.)

Huoltajatapaamisissa käytetään tarvittaessa tulkkipalveluita ja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan erillisiä tapaamisia vanhempainiltojen lisäksi tai niiden tilalle.

Miten koulu arvioi kodin ja koulun yhteistyön toimivuutta lukuvuosittain?

Kodin ja koulun välistä yhteistyötä arvioidaan mm. huoltajakyselyllä ja vuorovaikutteisissa vanhempainilloissa keskustellen.

Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Yhteistyö kaupungin kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, kirjastojen, taide- ja tiedeyhteisöjen, taiteen perusopetuksen oppilaitosten, tutkimuslaitosten, kestävän kehityksen toimijoiden, luontokoulujen sekä seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa monipuolistaa koulujen toimintaa ja avar-

taa oppimisympäristöjä. Yhteistyöhankkeet sekä kaupungin omien toimijoiden kanssa sekä kansainvälisissä verkostoissa rikastuttavat opiskelua.

Koulut hyödyntävät oman palvelualueensa omaleimaisuutta koulun toiminnassa ja kehittävät toimintaansa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Espoon koulut toimivat aktiivisessa yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa innostaen oppilaita seuraamaan heitä koskevia asioita ja vaikuttamaan niihin aktiivisesti. Oppilaat saavat tietoa yhteiskunnallisesta toiminnasta ja vaikutusmahdollisuuksista.

Miten opettajien yhteistyötä, kuten samanaikaisopettajuutta tuetaan koulussa? Koulu kuvaa yhteistyön ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Koulu järjestää opettajille riittävästi aikaa ja mahdollisuuksia yhteiseen suunnitteluun esimerkiksi vesopäivinä tai yt-ajalla. Yhteistyötä ja tiedottamista helpotetaan sähköisillä työkaluilla, joiden käyttö on mietitty ja sovittu yhdessä selkeäksi. Työryhmät organisoivat ja toteuttavat opettajien välistä yhteistyötä heille annettujen tehtävien osalta. Koulun johto kannustaa opettajia suunnittelemaan yhdessä ja vastaa erilaisten työryhmien toiminnasta. Resurssien sallimissa rajoissa joustavia ryhmäjäjestelyjä toteutetaan mahdollisimman monien oppiaineiden sisällä.

Yhteistyötä ulkopuolisten toimijoiden kanssa on kuvattu luvussa 4.2.2. Tarkemmin yhteistyö kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Espoossa on käytössä yhteinen pohja suunnitelmalle kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käytöstä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnitelma on koulun opetussuunnitelman liite, jota koulu täydentää. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua koulukohtaisen suunnitelman valmisteluun. Koulun johtokunta hyväksyy suunnitelman. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa kuullaan ennen suunnitelman hyväksymistä.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Espoossa opetus on mahdollista järjestää vuosiluokkiin sitomattomasti. Jos koulu järjestää opetusta vuosiluokkiin sitomattomasti, se kuvaa opintokokonaisuudet opetussuunnitelmassaan Espoon tuntijaon sekä oppiaineille määriteltujen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta.

Myös eri oppiaineiden opinnoissa on mahdollista edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaisesti. Tätä mahdollisuutta tulee käyttää oppilashuollollisena ja opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimenpiteenä tarvittaessa.

Vuosiluokkiin sitoutumatonta opetusta järjestetään koulussamme vain poikkeustilanteissa oppilashuollollisena toimenpiteenä, jolloin oppilaille tehdään henkilökohtainen oppimissuunnitelma.

Yhdysluokkaopetus

Espoossa opetus voidaan tarvittaessa järjestää yhdysluokissa. Yhdysluokka voidaan perustaa pienen oppilasmäärän vuoksi tai pedagogisista syistä. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, koulu kuvaa opetuksen järjestämisen keskeiset toimintatavat opetussuunnitelmassa.

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Espoossa on mahdollista järjestää opetusta käyttämällä etäyhteyksiä esimerkiksi harvemmin opiskelujen kielten ja uskontojen opetuksessa. Mikäli koulussa opiskellaan etäyhteyksiä hyödyntäen, koulu kuvaa opetuksen järjestämisen käytännöt lukuvuosisuunnitelmassaan.

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus järjestetään Espoossa pienryhmämuotoisena opetuksena. Oppilaan oppimissuunnitelmassa voidaan määritellä, että hän etenee vuosiluokkiin sitomattomasti. Erityistä huomiota kiinnitetään toiminnallisiin työmuotoihin, joilla lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta kouluyhteisössä sekä vahvistetaan huoltajien ja kaikkien joustavassa perusopetuksessa työskentelevien yhteistä kasvatustyötä. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti erilaisia oppimisympäristöjä kuten työpaikkoja, leirikouluja, kulttuurilaitoksia ja kansalaisjärjestöjä. Oppilas voi suorittaa valinnaisaineita joustavan perusopetuksen omassa ryhmässä, työpaikkaopiskelujaksoilla, yleisopetuksen ryhmässä tai muissa oppimisympäristöissä.

Pienryhmien toiminnasta vastaavat tiimit, joihin kuuluvat opettajat ja kokopäivätoiminen jopo-ohjaaja. Jopo-ohjaajan tehtävänä on tarjota yksilöllistä tukea oppilaille ja osallistua oppilaiden huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Hän osallistuu laaja-alaisesti opetusryhmien toimintaan ja seuraa oppilaiden siirtymistä toiselle asteelle.

Työpaikoilla lähiohjauksesta vastaa työntekijä, joka toimii oppilaan opastajana ja tukena. Työpaikalla suoritettavista oppimistehtävistä sovitaan työpaikan kanssa. Opettaja ja jopo-ohjaaja vierailevat työpaikoilla ja seuraavat opiskelun toimivuutta. Työpaikkojen kanssa laaditaan kirjalliset sopimukset. Työpaikkaopiskelujaksoilla työpaikan vastuuhenkilö arvioi oppilaan suoritukset yhdessä oppilaan sekä opettajan tai jopo-ohjaajan kanssa.

Espoolaisen joustavan perusopetuksen oppilasvalinnassa arvioidaan oppilaan motivaatiota ja kykyä suorittaa peruskoulun oppimäärä, opiskeluvalmiuksia ryhmässä työskentelyyn sekä halukkuutta osallistua työpaikkaopiskelujaksoille. Tarkemmat valintakriteerit päättää opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta. Hakemusten käsittelyn jälkeen suoritetaan oppilashaastattelut. Oppilaan lisäksi haastatteluun kutsutaan hänen huoltajansa tai muu laillinen edustajansa sekä oppilaan sen hetkisen koulun kuraattori. Oppilaaksiottoehdotukset perustuvat oppilasvalintakriteereihin, hakemuksessa esiin tulleisiin seikkoihin ja koulujen suorittamiin haastatteluihin. Päätös joustavaan perusopetukseen ottamisesta on hallintopäätös, joka valmistellaan moniammatillisesti.

Joustavaa perusopetusta kehittää joustavan perusopetuksen koordinaatioryhmä.

Opetus erityisissä tilanteissa

Sairaalaopetus

Espoossa sairaalaopetuksesta vastaa Espoon kaupungin erityiskoulu. Oppilaspaikkaa sairaalaopetuksen erityiskoulusta voi hakea, jos oppilas on

1. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) lasten ja nuorten psykiatrian avohoitoyksiköiden tai Espoon kaupungin lastenpsykiatrisen avohoitoyksikön (AVOT)
2. Helsingin diakonissalaitoksen Lapellaksen lastenkodin tai
3. HYKS:n Jorvin sairaalassa lastentautien osastoilla oleva, sairaalakoulupaikkaa tarvitseva oppivelvollisuusikäinen lapsi tai nuori.

Hoitava lääkäri arvioi yhteistyössä huoltajien ja oppilaan oman koulun kanssa mahdollista hakeutumista sairaalakouluun. Sairalakoulun oppilaspaikka voidaan myöntää, mikäli sen katsotaan tukevan

oppilaan hoitoa ja kokonais kuntoutusta. Hakemus avohoidolliseen oppilaspaikkaan valmistellaan suomenkielisen opetuksen tulosityksikön antaman ohjeen mukaan. Sairaalaopetuksessa oppilas voi saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Tuen taso määräytyy pedagogisin perustein.

Sairaalaopetuksessa painottuvat kasvatuksen ja opetuksen lisäksi pedagoginen kuntoutus sekä opettajien, huoltajien ja hoitavien tahojen tiivis moniammatillinen yhteistyö. Opetus sairaalakoulussa tapahtuu joko ryhmässä tai yksilöllisesti. Lisäksi koulu tarjoaa konsultaatiota ja ohjaustoimintaa erikoissairaanhoidossa oleville oppilaille ja heidän kouluilleen.

Sairaalaopetuksessa siirtymävaiheet tarkoittavat tilanteita, joissa oppilas on tulossa sairaalakouluun tai siirtymässä takaisin omaan kouluunsa tai uuteen kouluun. Siirtymävaiheessa sairaalakoulun ja oppilaan oman koulun yhteistyö on tiivistä. Oppilaalle laaditaan kirjallinen siirtymävaiheen suunnitelma aikatauluineen ja tukitoimineen yhdessä oppilaan tukiverkoston kanssa. Siirtymävaiheen aikana oppilas harjoittelee tarvittaessa koulunkäyntiä omassa koulussa.

5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Koulun kerhotoiminta

Espoon peruskouluja kannustetaan järjestämään oppilaille koulun kasvatus- ja opetustehtävää tukevaa, monipuolista koulun kerhotoimintaa. Koulun kerhotoiminnan tavoitteena Espoossa on tarjota oppilaille onnistumisen, osaamisen ja ilon kokemuksia erilaisten, oppilaille hyödyllisten ja mieluisten aiheiden parissa. Koulun kerhotoiminta on pedagogisesti tavoitteellista ja antaa oppilaille mahdollisuuksia syventää kiinnostuksen kohteitaan.

Oppilaita rohkaistaan ideoimaan, suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan koulun kerhotoimintaa. Myös huoltajat voivat olla mukana koulun kerhotoiminnan suunnittelun ja toteuttamisen eri vaiheissa.

Espoossa koulun perusopetuksen iltapäivätoiminta toteutetaan kaupungin oman perusopetuksen iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman mukaisesti. Iltapäivätoiminta on maksullista ja sitä järjestetään jokaisena koulupäivänä oppituntien päätyttyä. Toiminta tukee osaltaan perusopetuksen yleisiä kasvatustavoitteita. Koulun kerhotoiminta ja perusopetuksen iltapäivätoiminta sijoittuvat oppilaan vapaa-ajalle.

Oppilaiden turvallisesta siirtymisestä koulun kerhoihin ja iltapäivätoimintaan huolehditaan. Vastuu turvallisesta ja eheästä koulupäivästä on kaikkien toimijoiden yhteinen.

Koulun kirjastotoiminta

Jokaisessa Espoon peruskoulussa on koulukirjastotoimintaa. Koulukirjastot tukevat tiedonhallintataitojen ja kirjallisuuden suunnitelmallista opiskelua. Koulukirjastot ovat keskeisiä ja monipuolisia oppimisympäristöjä, joissa on saatavilla sekä painettuja että digitaalisia materiaaleja. Koulukirjastoissa hyödynnetään teknologiaa laajasti.

Koulukirjasto on oppimisympäristö, jossa harjoitellaan laaja-alaisen osaamisen ja osallistumisen taitoja. Kirjastossa kasvaa taito kertoa omaa ja kyky ymmärtää toisen tarinaa. Yhteistyössä yleisen kirjaston kanssa syvennetään ja laajennetaan tiedonhallintataitojen ja kirjallisuuden opiskelua sekä kannustetaan elinikäiseen kirjaston käyttöön.

Espoossa on yhteisesti sovitut käytännöt koulukirjastotoiminnan järjestämiseen. Niihin kuuluvat yhteinen aineistotietokanta ja lainausjärjestelmä sekä tiedonhallinnan opiskelun suunnitelma.

Miten varmistetaan, että koulukirjasto toimii jokaisen oppilaan oppimisympäristönä?

Jokainen Tapiolan koulun oppilas perehdytetään 7. luokalla oman koulukirjaston toimintatapoihin. Kirjastoa käytetään erityisesti osana äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta. Kokoelma keskittyy kaunokirjallisuuteen.

Miten koulussanne on järjestetty yhteistyö yleisen kirjaston kanssa?

Kaikki 7.-luokkalaiset käyvät tutustumassa Tapiolan kirjastoon. Silloin keskitytään tiedonhallintataitoihin ja tietokirjallisuuteen. Kirjastoa käytetään aktiivisesti myös kaunokirjallisuuden lukemisen yhteydessä ja eri aineiden projekteissa. Jokainen oppilas käy vähintään kerran vuodessa Tapiolan kirjastossa.

Kouluruokailu

Kouluruokailussa tarjottavat ateriat ovat monipuolisia, vaihtelevia ja ravitsemuksellisesti täysipainoisia kokonaisuuksia. Kouluruokailussa huomioidaan kalenterin mukaiset juhlapäivät. Juhlapäivinä tarjotaan teemaan liittyvä, juhlavampi ateriakokonaisuus. Aterioiden suunnittelussa huomioidaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemussuositukset. Oppilasravintolassa esillä oleva malliannos ohjaa oppilasta kokoamaan itselleen ravitsemuksellisesti täysipainoisen aterian.

Oppilaat voivat osallistua kouluruokailun ja ruokailuhetkien kehittämiseen ja arviointiin yhdessä koulun henkilökunnan ja ruokapalveluita tuottavan tahon kanssa. Yhteistyöllä kehitetään ruokailutilanteiden sujuvuutta ja viihtyisyyttä. Ruokailutilanteiden tavoitteena on hyvän käytöksen, hyvien pöytätapojen ja omalta osaltaan kestävän elämäntavan omaksuminen.

Oppilaille on mahdollisuus osallistua kouluruokailuun liittyviin palvelutehtäviin, jotka tukevat oppilaiden ravitsemus- ja terveystieteiden sekä sosiaalisen, esteettisen, kulttuurin- ja kestävän kehityksen kasvatusta. Palvelutehtäviin osallistuminen antaa oppilaille mahdollisuuden tutustua koulun ruokapalveluhenkilökunnan työhön.

Oppilaiden yksilölliseen ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyvien tarpeiden tukitoimista ja seurannasta sovitaan tapauskohtaisesti yhteistyössä oppilaan huoltajan ja kouluterveydenhuollon edustajan kanssa. Koulun omissa opetussuunnitelmissa kouluruokailua ja siihen liittyviä asioita voidaan kuvata ja sopia käytännöistä tarkemmin.

Välitunnit

Espoossa koulujen välituntitoiminta suunnitellaan siten, että se vahvistaa yhteisöllisyyttä ja kehittää oppilaiden sosiaalisia suhteita. Koulun tiloja kehitetään niin, että ne innostavat, motivoivat ja virkistävät oppilaita välitunneilla. Oppilaat ovat mukana toiminnan suunnittelussa.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävät ja oppimista tukeva arviointikulttuuri

Oppimisen arvioinnin tavoitteena on ohjata, tukea ja kannustaa oppilaan opiskelua sekä kehittää hänen itsearviointitaitojaan. Espoon perusopetuksen arviointikulttuuria ohjaa positiivisen kasvatuksen ja opetuksen näkökulma. Arvioinnin tulee olla kannustavaa ja realistista opetussuunnitelman perusteiden ja tavoitteiden mukaisesti. Opettajan tehtävänä on huolehtia, että oppilaat ja huoltajat tietävät oppimisen ja arvioinnin tavoitteet sekä tavat, joilla oppilasta arvioidaan.

Arvioinnilla ohjataan oppimista. Oppilaat saavat opettajan ja oppilaan välisessä vuorovaikutuksessa oppimista ohjaavaa palautetta. Opettajan tehtävänä on tehdä oppilaan oppimisprosessi näkyväksi

ohjaamalla ja avaamalla oppimisen solmukohtia. Ohjaaminen ja kannustaminen tarkoittavat sitä, että opettaja auttaa oppilasta ymmärtämään tavoitteet ja kannustaa häntä oikeaan suuntaan. Tavoitteena on, että oppilas tulee tietoiseksi omasta oppimisprosessistaan ja oppii vaikuttamaan omaan oppimiseensa.

Kouluissa käydään säännöllistä keskustelua arvioinnin perusteista ja arviointikäytännöistä opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa. On tärkeää käydä keskustelua heti lukuvuoden alussa. Koulussa varmistetaan myös, että arvioinnissa käytetään monipuolisia, joustavia ja tilanteeseen sovitettuja, oppilaan tarpeet ja tilanne huomioivia menetelmiä.

Miten varmistetaan, että oppilaan arviointi on realistista ja kannustavaa?

Oppiaineissa varmistetaan, että jokainen oppilas tietää arvioinnin tavoitteet ja kriteerit. Opettajainkokouksissa ja aineryhmien kokouksissa käydään säännöllisesti läpi arvioinnin periaatteet. Aineryhmät sopivat yhteisistä tavoitteista sekä tavoista, joilla oppilasta arvioidaan. Rehtori tapaa aineryhmät vähintään kerran lukuvuodessa ja varmistaa, että arviointi on opetussuunnitelman mukaista.

6.2 Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet

Oppilaiden ikäkauden ja edellytysten huomioon ottaminen sekä monipuoliset arviointikäytännöt Perusopetuksen aikana oppilaalle muodostuu myönteinen ja realistinen käsitys omista vahvuuksista ja itsestään oppijana. Arvioinnilla edistetään halua oppia.

Monipuolisen havainnoinnin avulla opettaja saa tietoa erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen toimivuudesta, oppijan osaamisista ja oppimistaidoista sekä eriyttämisen tarpeesta. Näiden havaintojen pohjalta opettaja suunnittelee oppimistilanteita ja tehtäviä niin, että ne tukevat oppimista ja onnistumisen kokemuksia mahdollisimman hyvin. Monipuolinen jatkuva havainnointi mahdollistaa myös varhaisen reagoinnin ja tuen silloin, jos oppiminen syystä tai toisesta vaarantuu.

Monipuolisten arviointimenetelmien käytössä päävastuu on aineryhmillä. Aineryhmät keskustelevat arvioinnin periaatteista sekä vertais- ja itsearviointista myös yli oppiainerajojen. Aineenopettajat tekevät tässä yhteistyötä erityisopettajien ja luokanvalvojen kanssa. Rehtori varmistaa arvioinnin periaatteet tavatessaan aineryhmiä.

Itsearviointin edellytysten kehittäminen

Itse- ja vertaisarviointi ovat opiskeltavia taitoja, joita harjoitellaan perusopetuksen alusta lähtien eri oppimistehtävien yhteydessä.

6.3 Arvioinnin kohteet

Käyttäytyminen arvioinnin kohteena

Käyttäytymisen tavoitteet määritellään koulussa yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Ne perustuvat koulun kasvatustavoitteisiin, toimintakulttuuria määrittäviin linjauksiin ja järjestyssääntöihin. Espoossa huomioidaan erityisesti toisten myönteinen ja kannustava huomioon ottaminen sekä vastuulliseen elämäntapaan kasvaminen. Käyttäytyminen ei vaikuta oppiaineesta annettavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon. Se arvioidaan todistuksissa omana kokonaisuutenaan. Käyttäytymistä arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä.

Tapiolan alueen kouluilla on tekeillä yhteiset linjaukset käyttäytymisen arvioinnin osalta.

Käyttätymisen tavoitteet (perustuu koulun kasvatustavoitteisiin, yhteisön toimintakulttuuria määrittäviin linjauksiin ja järjestyssääntöihin).

Oppilaille ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun kasvatustavoitteiden ja käyttäytymiselle asetettavien tavoitteiden määrittämiseen kyselyiden, osallistavien vanhempainiltojen, huoltajapaamisten ja kodin ja koulun välisen aktiivisen viestinnän avulla.

6.4 Opintojen aikainen arviointi

6.4.1 Arviointi lukuvuoden aikana

Oppimisesta annetaan ohjaavaa palautetta säännöllisesti opettajan ja oppilaan välisessä päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Luokilla 1-6 toteutetaan arviointikeskustelu. Toisella ja kuudennella luokalla arviointikeskustelussa annetaan myös nivelvaiheeseen liittyvää ohjaavaa palautetta. Luokilla 1-6 arviointipalautetta voidaan antaa lisäksi erilaisin tiedottein, todistuksin ja muilla tavoilla. Kuudennella vuosiluokalla koulu voi halutessaan täydentää arviointikeskustelua antamalla oppilaalle numeerisen välitodistuksen. Seitsemänneltä vuosiluokalta alkaen annetaan numeerinen välitodistus, jota täydennetään arviointikeskustelulla tai/ja muulla palautteella.

Arviointikeskusteluun osallistuvat oppilas ja opettaja/opettajat. Huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua arviointikeskusteluun. Arviointikeskustelussa kiinnitetään huomiota oppilaan vahvuuksiin ja onnistumisiin oppijana sekä käsitellään oppimistavoitteita ja oppimisen edistymistä. Keskeiset arviointitulokset kirjataan ja säilytetään koululla tarkoituksenmukaisesti.

Espoon kaupungin määrittämien arviointiperiaatteiden lisäksi koulussamme annetaan kirjalliset jaksopalautteet kaksi kertaa vuodessa yhdeksännen luokan oppilaille.

6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä

Oppilaalle annetaan lukuvuositolustus lukuvuoden päättyessä. Arviointi on sanallista vuosiluokilla 1-4. Vuosiluokilla 5-9 annetaan numeroarviointi. Numeroarviointia voi täydentää sanallisella arvioinnilla.

6.4.3 Opinnoissa eteneminen perusopetuksen aikana

Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti Espoossa on mahdollista opiskella oman opinto-ohjelman mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti. Tämä on pedagoginen väline, jota voi käyttää esimerkiksi opintojen keskeyttämisestä ja luokalle jättämisestä ehkäisevänä oppilashuollollisena toimenpiteenä.

6.4.4 Arviointi nivelkohdissa

2. ja 3. sekä 6. ja 7. luokkien nivelvaiheissa arviointikeskustelulla annetaan nivelvaiheeseen liittyvää ohjaavaa palautetta ja arvioidaan monipuolisesti laajaalaisen osaamisen kehittymistä.

6.5 Perusopetuksen päättöarviointi

6.5.1 Päättöarvosanan muodostaminen

Perusopetuksen päättöarvosanat annetaan yhdenvertaisin perustein, oppilaita ei verrata toisiinsa vaan tavoitteisiin. Osaamisen kehittyminen on aina kumuloituvaa, kuten perusteissa kuvataan. Päättöarvosana perustuu oppilaan opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa kunakin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Arvosana muodostuu monipuolisten näyttöjen perusteella.

6.6 Perusopetuksessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät
Espoossa on käytössä seuraavat yhteiset todistus pohjat:

- lukuvuositodistus
- välitodistus
- erotodistus
- päättötodistus.

Espoossa on käytössä yhteinen arviointikeskustelurunko lukuvuoden aikana toteutettavaa arviointikeskustelua varten vuosiluokilla 1-6.

Perusopetusta täydentävän oppilaan oman äidinkielen opetukseen osallistumisesta annetaan lukuvuoden päättyessä erillinen todistus, eikä arviota merkitä väli- tai lukuvuositodistuksiin.

7. OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKEA

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Espon kouluissa oppilaan tukitoimia suunnitellaan ja arvioidaan oppimisen tuen ryhmässä. Oppimisen tuen ryhmään osallistuu tapauskohtaisen harkinnan perusteella rehtori, oppilasta opettavat opettajat ja oppilashuollon ammattihenkilöiden edustajat. Pedagoginen asiantuntemus sekä opettajien ja oppilashuollon yhteistyö oppilaan tuen tarpeen varhaisessa havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää. Oppilaan ja huoltajien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä oppilaan tukitoimien suunnittelemiseksi, arvioimiseksi ja toteuttamiseksi.

Varhaisen puuttumisen avulla oppilaan tuen tarve havaitaan, huoli otetaan puheeksi ja tukitoimia tarjotaan mahdollisimman nopeasti koulupolun jokaisessa vaiheessa. Opettajan merkitys varhaisessa tukemisessa on keskeinen. Opettaja seuraa perustyössään oppilaan koulunkäyntiä ja oppimista. Oppilaalla on oikeus saada hänen tarvitsemaansa oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmaannuttua.

Koulujen tukirakenteissa varaudutaan joustaviin muutoksiin oppilaan äkillisen tuen tarpeen muuttumisen varalta. Rehtori vastaa tuen kohdentamisesta koulun tasolla.

Koulun toimet oppilaiden tuen tarpeiden suunnitelmalliseen seulontaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiseksi. Mitkä ovat koulun käytössä olevat keinot, joilla tuen tarpeen syntymistä ennaltaehkäistään (=varhaisen puuttumisen toimintamallit)?

Oppilaista aletaan kerätä tietoja jo nivelvaiheessa. Tiedot otetaan huomioon esimerkiksi luokkia suunniteltaessa. Opettajien ja huoltajien välisen yhteistyön avulla seurataan oppilaiden koulunkäyntiä. Opettajat pyrkivät mahdollisuuksien mukaan käyttämään monipuolisia keinoja opetuksessaan havaitakseen oppilaiden mahdollisen tuen tarpeen.

Miten koulu varautuu muutoksiin oppilaan äkillisen tuen tarpeen muuttumisen varalta?

Äkillisten muutosten yhteydessä oppilaalle tehdään oppimissuunnitelma, jossa sovitaan oppilaan tuki- ja opetusjärjestelyistä.

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Kodin ja koulun yhteistyön keskeiset yleiset toimintaperiaatteet on kuvattu luvussa 5.

Kun koulussa havaitaan oppilaan tuen tarve, koulun henkilöstö on viivytyksettä yhteydessä huoltajiin tuen tarpeen kuvaamiseksi ja yhteistyön aloittamiseksi, kuten varhaisen puuttumisen periaatteisiin kuuluu. Myös oppilas ja huoltajat voivat ilmaista oppilaan tuen tarpeen oppimisessa ja koulunkäynnissä.

Koulun henkilöstö on aloitteellinen yhteistyössä kotien kanssa koko tuen tarpeen ajan. Huoltaja ja oppilas otetaan mukaan oppilaan tuen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin jokaisella tuen tasolla.

Kodin kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset toimintaperiaatteet oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttamisessa. Toimitaan Espoon opetussuunnitelman ohjeiden mukaan. Kodin ja koulun välinen yhteistyö on säännöllistä koulussamme.

7.2 Yleinen tuki

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada yleistä tukea kaikkina koulupäivinä. Laadukkaaseen opetukseen kuuluu hyvin suunniteltu ja toteutettu opetus ja sen arviointi, asianmukainen oppimisympäristö ja sen ylläpito sekä oppilashuollollinen työ. Yleisen tuen aikana huomioidaan oppilaiden valmiudet ja vahvuudet ja suunnitellaan sekä opetus että mahdolliset tukitoimet näiden mukaisesti. Opetusta suunniteltaessa opettaja huomioi jokaisen oppilaan omia oppimisen tarpeita ja tapoja oppia.

Yleistä tukea saavan oppilaan mahdollisista opetuksen edellyttämistä tulkitsemis- ja avustajapalveluista, muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä tehdään hallintopäätös. Tällöin oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, jossa palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan.

Oppimissuunnitelma yleiseen tukeen

Jokaiselle oppilaalle voidaan laatia yleisen tuen oppimissuunnitelma. Lomakepohjana käytetään Espoon tehostetun tuen oppimissuunnitelman lomakepohjaa soveltuvin osin. Oppimissuunnitelman laativat luokanopettaja tai luokanvalvoja, tarvittaessa yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. Oppilashuollon ammattihenkilöitä voi tarvittaessa konsultoida suunnitelmaa laadittaessa. Oppimissuunnitelma tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan sekä tarvittaessa oppilaan muun laillisen huoltajan kanssa. Oppimissuunnitelman laadinnassa sovi- taan, miten huoltaja voi auttaa oppilasta saavuttamaan tavoitteet. Oppilaalle laadittu yleisen tuen oppimissuunnitelman toteutumisen arviointi- ja tarkistamisaikataulu määritetään suunnitelman laa- timisen yhteydessä.

Miten yleinen tuki käytännössä järjestetään?

Yleisen tuen oppimissuunnitelmassa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet. Tukeminen voi olla eriyttämistä, tukiovetuksen antamista ja/tai osa-aikaista erityisopetusta.

7.3.1 Pedagoginen arvio

Espoossa oppilaan opettajat laativat pedagogisen arvion Espoon kaupungin lomakkeelle. Prosessin vastuuhenkilöinä ovat alakoulussa luokanopettaja yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa, sekä vastaavasti yläkoulussa luokanvalvoja yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa. Arvion laatijat hyödyntävät tarvittaessa muiden oppilasta opettavien käsityksiä arvionsa pohjana. Yhteistyö oppi- laan ja huoltajien kanssa on välttämätöntä sekä tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Tarvittaessa arvion laatimisessa on apuna myös muita asian- tuntijoita.

Pedagogisessa arviossa arvioidaan oppilaan opetukseen osallistumiseen edellyttämien tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalvelujen sekä erityisten apuvälineiden tarve. Näiden palvelui- den ja apuvälineiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa.

Espoossa tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen sekä oppilaan palaaminen yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen oppimisen tuen ryhmän moniammatillisena käsittelemällä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Allekirjoituksellaan rehtori vahvistaa moniammatillisen käsittelyn tuloksen. Rehtori vastaa tehostetun tuen järjestämisestä ja toteutumisesta.

7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Espoossa tehostetun tuen oppimissuunnitelman laatimisesta vastaavat luokanopettaja tai luokanvalvoja yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. Oppimissuunnitelma laaditaan Espoon lomakepohjalle. Tarvittaessa oppilashuollon ammattihenkilöitä voi konsultoida suunnitelman laatimisessa.

Tehostettua tukea saavalle oppilaalle mahdollisista opetukseen osallistumisen edellyttämistä tulkitsemis- ja avustajapalveluista, muista opetuspalveluista ja erityisistä apuvälineistä tehdään hallintopäätös. Palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan tehostetun tuen oppimissuunnitelmassa.

Tehostetun tuen oppimissuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan sekä tarvittaessa oppilaan muun laillisen edustajan kanssa. Oppilaan osuus suunnittelussa kasvaa siirryttäessä perusopetuksen ylemmille luokille. Oppilaan ja huoltajan kanssa keskustellaan siitä, miten oppilas ja huoltajat voivat osallistua tavoitteiden saavuttamiseen ja varmistetaan, että kaikki osapuolet ymmärtävät, mihin suunnitelmalla pyritään sekä milloin ja millä kriteereillä suunnitelman eteneminen tarkistetaan. Tehostetun tuen oppimissuunnitelma arvioidaan ja tarkistetaan aina tuen tarpeen muuttuessa tai vähintään kerran vuodessa.

Mikäli tehostetun tuen piirissä oleva oppilas saavuttaa asetetut tavoitteet, harkitsevat opettajat oppimisen tuen ryhmässä yhteistyössä huoltajan ja oppilaan kanssa, tuleeko oppilaan tehostettu tuki päättää ja opetus järjestää yleisenä tukena. Jos päädytään tehostetun tuen lopettamiseen, laaditaan oppilaasta pedagoginen arvio. Oppimisen tuen ryhmän moniammatillisen käsittelyn jälkeen oppilas palaa yleisen tuen piiriin. Jos arvioidaan, että oppilas tarvitsee edelleen tehostettua tukea, oppilaan oppimissuunnitelma tarkistetaan yhteistyössä huoltajan kanssa. Jos tehostetun tuen toimet eivät auta oppilasta ja ongelmat kasvavat, monimuotoistuvat tai kasautuvat, selvitetään oppilaan opetuksen järjestämisen mahdollisuutta erityisessä tuessa. Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulun antama tehostettu tuki.

Miten tehostettu tuki käytännössä järjestetään?

Kuten yleisessä tuessa tehostetun tuen oppimissuunnitelmassa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet. Tukeminen voi olla eriyttämistä, tukiopetuksen antamista ja/tai osa-osa-aikaista erityisopetusta. Tukeminen on säännöllisempää ja kohdennetumpaa kuin yleisessä tuessa.

Oppimissuunnitelma muissa tilanteissa

Vuosiluokkiin sitomattoman opiskelu on kuvattu luvussa 5.4. Yksittäistä oppilasta voidaan opettaa vuosiluokkaan sitomattomasti erityisillä opetusjärjestelyillä esimerkiksi oppilashuollollisena ja opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimenpiteenä. Tällöin oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma Espoon lomakepohjalle. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opintokokonaisuudet (oppiaineiden tavoitteet, sisällöt ja tuntimäärät) ja määriteltävä niiden suorittamisjärjestys sekä aikataulu.

Erityisistä opetusjärjestelyistä tehdään hallintopäätös oppilaalle laaditun pedagogisen arvion tai selvityksen, huoltajan ja oppilaan kuulemisen sekä tarvittaessa asiantuntijalausunnan perusteella. Päätöksen jälkeen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tai henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) oppilaan tuen tasosta riippuen.

Perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien oppilas voidaan ottaa oppilaaksi joustavan perusopetuksen opetusryhmään, minkä jälkeen hänelle laaditaan tai päivitetään oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan joustavan perusopetuksen järjestäminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä. (Joustava perusopetus luvussa 5.4)

Espoossa maahanmuuttajien määräaikaisella opetuksella tarkoitetaan valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyneelle oppilaalle annettavaa määräaikaista tehostettua tukea. Kaikille maahanmuuttajien määräaikaista opetusta saaville oppilaille laaditaan oppimissuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa viimeistään kolmen kuukauden kuluessa opetuksen alkamisesta. (Maahanmuuttajien määräaikainen opetus luvussa 9)

7.4 Erityinen tuki

Espoossa erityistä tukea saavien oppilaiden opetusta ja opetuksen järjestämistä kehitetään, ohjeistetaan ja koordinoidaan Suomenkielisen opetuksen tulosityksikössä eri linjojen ja vastualueiden yhteistyönä. Erityistä tukea annetaan oppilaalle pääsääntöisesti oppilaan lähikoulussa. Jos oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset vaativat, oppilaan opetus järjestetään erityisluokalla.

7.4.1 Pedagoginen selvitys

Pedagogisen selvityksen laatimisen vastuuhenkilönä on luokanopettaja tai luokanvalvoja tai erityisluokanopettaja yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa. Pedagoginen selvitys laaditaan Espoon lomakkeelle.

Yhteistyö oppilaan ja huoltajien kanssa on välttämätöntä tarpeiden selvittämisen, tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Selvityksen laatijat käyttävät tarvittaessa oppilasta opettavien opettajien käsityksiä esityksensä pohjana. Tarvittaessa selvityksen laatimiseen käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagoginen selvitys käsitellään aina moniammatillisena yhteistyönä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa koulun oppimisen tuen ryhmässä sekä yhdessä huoltajan ja oppilaan kanssa. Koulun rehtori hyväksyy allekirjoituksellaan pedagogisen selvityksen.

Huoltajan tai lapsen laillisen edustajan ja oppilaan kuulemisesta on oltava kirjallinen selvitys pedagogisen selvityksen liitteenä. Huoltajan ja oppilaan kuuleminen laaditaan Espoon kaupungin lomakkeelle. Huoltajan ja oppilaan kuulemistilaisuuden järjestämisestä ja kirjaamisesta vastaa rehtorin valtuuttama henkilö. Esitykseen erityisen tuen päätöksestä liitetään tarvittaessa psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai sosiaalinen selvitys pedagogisen selvityksen ja huoltajan ja oppilaan kuulemisen lisäksi. Espoossa asiantuntijalausunto vaaditaan seuraavissa erityisen tuen päätöksissä: oppimäärän yksilöllistäminen, pidennetty oppivelvollisuus, autismin kirjon opetus ja opetus toiminta-alueittain.

7.4.2 Erityisen tuen päätös

Espoossa erityisen tuen hallintopäätöksessä päätetään oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut, erityiset apuvälineet, muut tarvittavat opetuspalvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden oppimäärän yksilöllistämisestä tai oppiaineen opetuksen vapauttamisesta päätetään osana erityisen tuen päätöstä.

Erityistä tukea saavan oppilaan opetukseen osallistumiseen edellyttämien tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalvelujen sekä erityisten apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa selvityksessä ja niistä tehdään hallintopäätös osana erityisen tuen päätöstä. Näiden palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan HOJKSissa.

Erityisen tuen päätös tulee tarkistaa aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen järjestämispaikan muuttuessa. Kuitenkin erityisen tuen päätös tarkistetaan 2. ja 6. vuosiluokan aikana. Myös Espooseen muuttavan erityisen tuen oppilaan päätös

tarkistetaan. Erityisen tuen tarkistaminen tehdään yhteistyössä opettajien, huoltajan, oppilaan ja oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Erityisen tuen tarkastamista varten on laadittava pedagoginen selvitys, joka käsitellään moniammatillisesti oppimisen tuen ryhmässä. Mikäli erityisen tuen tarvetta ei enää ole, tehdään päätös erityisen tuen lopettamisesta.

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Espoossa henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laatimisesta vastaavat luokanopettaja, erityisluokanopettaja tai luokanvalvoja yhdessä laaja-alaisen erityisopettajan kanssa. HOJKS laaditaan yhdessä oppilasta opettavien opettajien ja huoltajan, edellytystensä mukaisesti oppilaan sekä tarvittaessa koulun oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelma kirjataan Espoon kaupungin lomakkeelle.

Kokemukset käytetyistä opetusjärjestelyistä ja toimintatavoista kirjataan henkilökohtaiseen opetuksen järjestämisen suunnitelmaan. Erityistä tukea saavan oppilaan tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut sekä erityisten apuvälineiden käyttö kuvataan HOJKSissa. Tätä tietoa hyödynnetään suunnitelman toteutumista arvioitaessa. Jos erityisen tuen oppilas opiskelee osittain erityisluokalla tai muun opetuksen yhteydessä, HOJKSiin kirjataan integraation tavoitteet, arviointi ja suunnitelman tarkistamisaikataulu.

Huoltajan kanssa keskustellaan, kuinka hän voi olla oppilaan oppimisessa apuna tavoitteiden saavuttamisessa. HOJKS-keskustelussa sovitut toimintatavat kirjataan suunnitelmaan. Oppilaalle laadittu HOJKS arvioidaan aina tuen tarpeen muuttuessa tai vähintään kerran vuodessa. Suunnitelman arviointi tehdään yhdessä huoltajan ja tarvittaessa oppilashuollon asiantuntijoiden kanssa.

HOJKS-palaverin kokoonkutsujana toimii alakoulussa luokanopettaja/erityisluokanopettaja ja yläkoulussa luokanvalvoja/erityisluokanopettaja. Oppilaan HOJKS laaditaan lokakuun loppuun mennessä. Syksyllä oppilaalle laadittu HOJKS tarkistetaan kevätlukukaudella. Koulun rehtori on vastuussa siitä, että oppilaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma laaditaan asianmukaisesti. HOJKSiin ei voi hakea muutosta valittamalla eikä muilla muutoksenhakukeinoilla.

[Kuvataan koulun antama erityinen tuki: miten koulussanne annettava erityinen tuki käytännössä järjestetään?](#)

Koulussamme erityisen tuen oppilailla on yleensä yksilöllistettyjä oppiaineita. Oppilaalle annetaan paljon tukea. Oppilaan opetus suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yksilöllisesti.

7.4.4 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Espoossa oppiaine voidaan yksilöllistää, mikäli oppilaalla ei ole pedagogisen ja psykologisen tai lääketieteellisten selvitysten perusteella edellytyksiä selviytyä oppiaineiden keskeisten sisältöjen opiskelusta. Päätös perustuu oppilaalle laadittuun pedagogiseen selvitykseen, asiantuntijalausuntoon sekä huoltajan ja oppilaan kuulemiseen. Yksilöllistetyn opetuksen toteuttaminen kuvataan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden oppimäärän yksilöllistamisestä tai oppiaineen opetuksen vapauttamisesta päätetään erityisen tuen päätöksen yhteydessä. Muiden oppilaiden osalta oppimäärän yksilöllistamisestä tai oppiaineen opetuksen vapauttamisesta tehdään erillinen hallintopäätös.

Rehtori ja oppilaan opettaja vastaavat siitä, että oppiaineen opetuksen vapauttamista varten oppilaalle laaditaan pedagoginen arvio tai selvitys sekä huoltajan ja oppilaan kuuleminen. Oppilaan terveydentilaan liittyvien syiden perusteella tehtävä oppiaineen opetuksesta vapauttaminen edellyttää

lääkäriin lausuntoa. Ennen oppiaineen opetuksesta vapauttamista, oppilaan opetuksessa on kokeiltu monipuolisesti ja riittävän pitkän ajan muita oppilaan tuen tarpeeseen soveltuvia tukikeinoja. Nämä keinot kuvataan oppilaan pedagogisessa arvioissa tai selvityksessä. Päätöksen oppiaineen opiskelun vapauttamisesta tekee se viranhaltija, jonka toimiin se kuuluu kulloinkin voimassa olevan lautakunnan hyväksymän opetuslainsäädäntöön perustuvan ratkaisuvallan mukaan. Oppilaan oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin kirjataan, kuinka oppiaineen opiskelusta vapautettu oppiaine korvataan muulla opetuksella tai ohjatulla toiminnalla.

7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus

Espoossa käytetään kaikkia vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa pidennetty oppivelvollisuus. Käytettävä toteuttamistapa ja opetuksen järjestämispaikka harkitaan tapauskohtaisesti oppilaan etu huomioon.

Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta ja siihen liittyvä erityisen tuen päätös tehdään Espoossa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyönä. Lapsen huoltajalle annetaan kuulemistilaisuudessa tietoa pidennetyn oppivelvollisuuden eri vaihtoehdoista ja valinnan vaikutuksista lapsen koulupolkuun.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaalla on mahdollisuus vapaaehtoiseen esiopetusvuoteen varhaiskasvatuksen ryhmässä sinä vuonna, kun hän täyttää viisi vuotta. Oppivelvollisuuden suorittamisen hän aloittaa esiopetuksessa sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta. Kuusivuotiaan esiopetus järjestetään pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen esiopetusryhmässä oppilaalle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti. Suunnitelman laativat esiopetusta opettava lastentarhanopettaja ja opetustoimen erityisopettaja yhdessä.

Oppilas, joka aloittaa pidennettyyn oppivelvollisuuteen kuuluvan esiopetuksen kuusivuotiaana, voi tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella suorittaa myös toisen esiopetusvuoden. Tällöin oppilaalle tehdään hallinnollinen päätös koulunkäynnin aloittamisesta vuotta säädettyä myöhemmin. Tilannetta arvioidaan yhteistyössä huoltajien, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja hoito- tai kuntoutustahojen kanssa.

Perusopetuksen 1. luokan alkaessa oppilaalle tehdään erityisen tuen päätös, jossa päätetään, opiskeleeko oppilas oppiaineittain yleisen vai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti, oppiainekokonaisuuksittain tai toiminta-alueittain vai vapautetaanko oppilas jonkin oppiaineen opiskelusta kokonaan. Päätöksessä päätetään samalla lapsen opetusryhmä ja mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Pidennettyyn oppivelvollisuuteen voidaan siirtää myös silloin, kun oppilas on jo aloittanut perusopetuksessa. Tällöin siirto perustuu oppilaan tilanteen perusteelliseen uudelleen arviointiin. Oppivelvollisuutta ei tällaisessa tapauksessa pidennetä perusopetuksen loppupäästä vaan oppilas jatkaa opiskeluaan ikätasoisessa ryhmässä. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetus voidaan tarvittaessa järjestää siten, ettei yhteisenä aineena opeteta toista kotimaista kieltä eikä vierasta kieltä. Pidennettyyn oppivelvollisuuteen liittyvä oppiaineen opetuksesta vapauttaminen on kuvattu luvussa 7.4.4. Oppiaineita voidaan myös yhdistää oppiainekokonaisuuksiksi ja jakaa osa-alueisiin koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaan.

7.4.6 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan oppilaan vahvuudet. Oppimisen ohjaaminen perustuu oppilaan vahvuuksia hyödyntävään, tuen tarpeet huomioivaan ja yksilölliseen opetuksen suunnitteluun.

A) MOTORISET TAIDOT

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta sekä edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä. Samalla vahvistetaan oppilaan minäkuvaa ja itsetuntoa. Opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan fyysinen ja motorinen kehitys, terveydentila ja mahdolliset rajoitukset. Opetuksessa tulee hyödyntää ympäröivä luonto ja vuodenajat, lähiympäristö ja lähialueen liikuntapalvelut sekä koulun tarjoamat mahdollisuudet ja resurssit. Motoristen taitojen kehittäminen on jaettu seuraaviin osa-alueisiin: 1) motoristen taitojen suunnittelu ja ohjaus, 2) kehon tuntemus, 3) tasapaino ja koordinaatio, 4) rytmi ja 5) kestävyys ja lihasvoiman kehittäminen.

1.1 Motoristen taitojen suunnittelu ja ohjaus

- Oppilasta tuetaan ohjaamaan omaa toimintaansa.
- Oppilas oppii monipuolisesti sekä kokonais- että hienomotorisia perustaitoja.
- Oppilas kokee liikunnan iloa ja saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen.

1.2 Kehon tuntemus

- Oppilas tiedostaa oman kehonsa ja sen osat.
- Oppilas hahmottaa oman kehonsa suhteessa itseensä, ympäristöönsä sekä toimintaan.
- Oppilas tiedostaa ja harjoittelee erilaisia liikkumistapoja.
- Oppilas tutustuu eri liikuntavälineisiin.

1.3 Tasapaino ja koordinaatio

- Oppilas kontrolloi omaa kehoaan.
- Oppilas oppii silmän ja käden/jalan koordinaatiotaitoja.

1.4 Rytmi

- Oppilas oppii käyttämään kehon rytmiä liikkeissään ja toiminnassaan.

1.5 Kestävyys ja lihasvoiman kehittäminen

- Oppilas harjaantuu havaintomotorisissa ja motorisissa perustaidoissaan.
- Oppilas pyrkii ylläpitämään ja kehittämään peruskuntoaan. Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:
- perusliikuntataidot kuten kävely, juoksu, hyyt, ryömiminen, konttaaminen, keinuminen, kieriminen ja kiipeäminen
- sensomotorinen liikunta
- voiman säätelyn harjoitukset (puristaminen, tavaroiden kantaminen, nostaminen, koskettaminen)
- koordinaation harjoittelu ilman välineitä, välineillä ja telineillä
- musiikki- ja ilmaisuliikunta sekä tanssit
- pallottelu (mm. vierittäminen, heittäminen, kiinniotto, pompottaminen)
- luontoliikunta
- talviliikunta
- veteen totuttautuminen ja uintiharjoitukset
- liikunnalliset ja vuorovaikutteiset leikit

B) KOMMUNIKAATIOTAIDOT

Kommunikaatiotaitojen oppimisen tavoitteena on orientoitumisreaktion muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva erilaisten ilmaisujen ymmärtäminen ja tuottaminen. Tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää itsekin muita ryhmän oppilaita ja aikuisia. Oppilaalle turvataan mahdollisuus käyttää itselleen luonteenomaisia tapoja kommunikoida. Oppilaalle tulee olla käytettävissä vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä, joita voivat olla esimerkiksi viittomat ja osoittaminen, kuvat, kirjoitettu teksti, konkreettiset esineet ja kokonaisvaltainen kehon viestintä. Kaikessa opetuksessa ymmärretään kielen ja ajattelun merkitys, jota tuetaan eri menetelmin.

Kieli- ja kommunikaatiotaitojen kehittäminen on jaettu seuraaviin osa-alueisiin:

- 1) kielellinen tietoisuus
- 2) ilmaisujen ymmärtäminen ja tuottaminen
- 3) kommunikaation keino

4) kirjainten, sanojen ja lauseiden tunnistaminen ja käyttö

2.1 Kielellinen tietoisuus

- Oppilaan symbolifunktion kehittyminen edistyy.
- Oppilas ymmärtää kommunikaation merkityksen ja voiman.
- Oppilas ymmärtää kielen ja kommunikaation vuorovaikutuksellisen merkityksen.

2.2 Ilmaisujen ymmärtäminen ja tuottaminen

- Oppilas ymmärtää hänelle suunnattua kommunikaatiota.
- Oppilas osaa tehdä kommunikaatioaloitteita sekä ylläpitää kommunikaatiotaan.
- Oppilas harjoittelee keskustelutaitoja.

2.3 Kommunikaation keinot

- Oppilas ymmärtää ja oppii tarvittaessa käyttämään vuorovaikutuksen tukena hänelle luontaista tapaa kommunikoida.
- Oppilas ymmärtää ja käyttää kommunikaatiomenetelmiä eri tilanteissa.

2.4 Kirjainten, sanojen ja lauseiden tunnistaminen ja käyttö

- Oppilas ymmärtää puhetta tukevien ja korvaavien menetelmien symboloivan merkityksen.
- Oppilas laajentaa käsite- ja sanavarastoaan.

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:

- orientoituminen tilanteeseen suuntaamalla katse, keskittymällä olennaiseen ja rauhoittuminen tilanteeseen
- suualueen motoriikan aktivointi ja harjoittelu
- oman kommunikaatiokeinojen käyttäminen ja vahvistaminen eri tilanteissa
- käsitteiden harjoittelu, ylä- ja alakäsitteet
- erilaisiin kirjallisuuden muotoihin tutustuminen, kuten runot, lorut, riimittely, sadut, tietotekstit ja eri kirjallisuuden lajit
- keskustelu-, vuorovaikutus- ja ilmaisulliset leikit ja harjoitukset
- sanan äännerakenteen harjoittelu
- kirjaimiin tutustuminen eri aistien avulla ja eteneminen yksilöllisesti sanataseeseen tunnistamiseen
- kirjaston käyttö.

C) SOSIAALISET TAIDOT

Sosiaalisten taitojen oppimisen tarkoituksena on oppilaan vuorovaikutustaitojen kehittyminen sosiaalisissa suhteissa ja erilaisissa esineympäristöissä. Sosiaalistumisprosessia ohjaavina tekijöinä ovat oppilaan muodostama kuva ympäristöstä ja omasta itsestään sekä ympäristön häneen kohdistamat odotukset. Tunteiden kehittymisen lähtökohtana ovat tarve tuntee hellyyttä ja turvallisuutta, ymmärtää ja tulla ymmärretyksi, tarve olla yhdessä muiden kanssa ja kuulua johonkin yhteisöön, tarve tutkia, kokeilla ja vaikuttaa ympäristöön, tarve oppia ja selviytyä itsenäisesti. Oppilaan itsetuntemusta tuetaan luomalla edellytykset onnistumisen kokemuksiin ja vahvistamalla myönteistä sosiaalisen oppimisen ilmapiiriä. Tavoitteisiin pyritään harjoittamalla sosiaalisia taitoja aluksi aikuisen ja sitten lasten välisissä vuorovaikutustilanteissa.

Sosiaaliset taidot sisältävät: 1) vuorovaikutustaidot ja 2) itsehallinnan taidot.

3.1 Vuorovaikutustaidot

- Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin.
- Oppilas etenee sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa omien edellytystensä mukaisesti.

3.2 Itsehallinnan taidot

- Oppilas oppii tekemään valintoja erilaisissa tilanteissa.

- Oppilas noudattaa sovittuja sosiaalisia sääntöjä.
- Oppilas oppii sopeutumaan muutoksiin.
- Oppilas oppii hallitsemaan ja kontrolloimaan omaa käyttäytymistään.

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:

- vuorovaikutusharjoitteet, -leikit ja -pelit
- ryhmätilanteissa oleminen (istuminen paikoillaan, odottaminen, toisen huomioonottaminen)
- tottuminen koulun eri vuorovaikutustilanteisiin (välitunti, juhlat, ruokailu)
- oikean ja väärän toimintatavan tunnistaminen ja harjoittelu
- hyvät käytöstavat (kiittäminen, anteeksipyyttäminen ja tervehtiminen)
- yhteisten sääntöjen noudattaminen
- tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen
- sosiaalisissa tilanteissa sopivan käytöksen harjoittelu
- retket, kaupassakäynti ja muut koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt.

D) KOGNITIIVISET TAIDOT

Kognitiivisilla taidoilla tarkoitetaan tietojen vastaanottamista, hankkimista, muokkaamista, taltioimista, mieleen palauttamista ja tiedon soveltamista sekä ongelmanratkaisua. Oppimisprosessissa on keskeistä mallista oppiminen ja jäljittelytaitojen (kielellinen ja motorinen) kehittyminen. Opetuksella pyritään siihen, että oppilas oppii oman toimintansa kautta jäsentämään hankkimaansa tietoa sekä yhdistämään asioita ja tapahtumia mielekkäällä tavalla. Oppiaineiden sisällöt voivat olla osa kognitiivisten taitojen opettelua. Kognitiivisten taitojen osa-alueet ovat:

1) aistien stimulointi ja harjoittaminen, 2) luokittelu ja valintojen tekeminen, 3) ongelmanratkaisu ja 4) syy- ja seuraussuhteet.

4.1 Aistien stimulointi ja harjoittaminen

- Oppilas aktivoituu käyttämään eri aistejaan.
- Oppilas oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen.

4.2 Luokittelu ja valintojen tekeminen

- Oppilas oppii luokittelemaan samanlaiset ja erottelemaan erilaiset asiat/esineet.
- Oppilas oppii tekemään valintoja eri vaihtoehtojen välillä.

4.3 Ongelmanratkaisu

- Oppilas tulee tietoiseksi esineiden pysyvyydestä aistiensa avulla.
- Oppilas havaitsee ja paikallistaa esineet/asiat ja ymmärtää niiden väliset suhteet.
- Oppilas oppii käyttämään välineitä päämääräänsä pyrkiessään.
- Oppilas ymmärtää esineiden väliset suhteet, käsittelyn ja hallinnan.

4.4 Syy- ja seuraussuhteet

- Oppilas ymmärtää omien ja/tai muiden toimintojen seuraukset.
- Oppilas ennakoi tulevia tapahtumia ja niiden järjestyksiä signaalien (esim. esine, kuva, ele) avulla.

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:

- asioiden yhteyden opettelu ja ymmärtäminen liittämällä ne arjen kokemuksellisiin tilanteisiin eri aistikanavia hyödyntämällä
- aistiharjoitteet
- kuvataiteelliset menetelmät eri aihealueiden käsittelyssä
- tietokoneavusteinen opetus
- vuodenaikojen vaihtelu ja niiden vaikutus ympäröivään luontoon eri oppiaineita hyödyntäen
- aikakäsite, kuten tunti, päivä, viikko, kuukaudet ja vuosi
- sään havainnointi

- esineiden luokittelua, vertailua ja järjestämistä toiminnallisilla menetelmin
- rakentelu ja kokoaminen
- avaruudellisten suhteiden hahmottaminen ajassa ja tilassa
- mittaaminen
- numeron tunnistaminen, lukumäärien harjoittelu ja lukujonon hahmottaminen arjen toiminnoissa (kalenteri)
- kappaleiden ja kuvioiden tunnistaminen
- tutustuminen yleisimpiin eläimiin ja kasveihin kokemuksellisesti
- juhlapäiviin ja -tilaisuuksiin tutustuminen ja osallistuminen.

E) PÄIVITTÄISET TAIDOT

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista elinympäristön toimintaan ja edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäisyyttään. Päivittäisten taitojen harjoittelu luo mahdollisuuksia motoristen taitojen, kielen ja kommunikaation, tieto- ja viestintäteknologisten taitojen sekä sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Opeteltuja taitoja yleistetään päivittäisiin tilanteisiin. Päivittäisten toimintojen taidot jaetaan seuraaviin osa-alueisiin:

1) terveys ja turvallisuus, 2) arkipäivän elämän taidot, 3) asuminen ja vapaa-aika sekä 4) ympäristössä liikkuminen.

5.1 Terveys ja turvallisuus

- Oppilas toimii terveyttä ylläpitävällä tavalla.
- Oppilas huomioi vaaratilanteet.
- Oppilas oppii noudattamaan sääntöjä.

5.2 Arkipäivän elämän taidot

- Oppilas oppii itsenäiseen ruokailuun liittyviä taitoja ja maistaa/syö erilaisia ruokia.
- Oppilas oppii pukeutumiseen ja riisuutumiseen liittyviä taitoja.
- Oppilas oppii henkilökohtaiseen hygieniaan liittyviä taitoja.
- Oppilas noudattaa omaa päiväjärjestystään.

5.3 Asuminen ja vapaa-aika:

- Oppilas osallistuu päivittäisiin askareisiin (vaatehuolto, ruoanlaitto, siivous yms.).
- Oppilas oppii soveltamaan omaksumiaan taitoja eri tilanteissa (koti, tilapäishoito, harrastukset).
- Oppilas harjaantuu käyttämään vapaa-aikaansa mielekkäästi.

5.4 Ympäristössä liikkuminen

- Oppilas harjaantuu liikkumaan omien kykyjensä mukaan.
- Oppilas tutustuu eri kulkuvälineisiin ja ympäristöihin.

Keskeisiä sisältöjä ja menetelmiä:

- Taidoissa harjaantuminen liitetään luonnollisena osana jokapäiväisiin liikkumis-, ruokailu-, pukeutumisen- ja siisteyskasvatustilanteisiin.
- Mahdollisuuksien mukaan oppilasta ohjataan osallistumaan myös kodin ja koulun askareisiin sekä hahmottamaan eri tiloja, liikkumaan niissä ja tutustumaan lähiympäristöön ja sen luontoon.

7.5 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

7.5.1 Tukiopeutus

Tukiopeutus on tarkoitettu kaikkien oppilaiden avuksi silloin, kun havaitaan ensimmäiset merkit oppimiseen tai koulunkäyntiin liittyvistä vaikeuksista.

On tärkeää, että haasteet tunnistetaan ajoissa ja oppilaan tarvitsema tuki suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa tukiopeutuksen merkityksestä oppimiselle ja koulunkäynnille. Tukiopeutus pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan ja

huoltajan kanssa. Tarkoituksena on, että kodin ja koulun samansuuntainen tavoite lisää tukiopetuksen vaikuttavuutta. Koulu tiedottaa tarjoamistaan tukiopetusmahdollisuuksista. Koulu huolehtii tiedonvälityksestä tukiopetusta saavan yksittäisen oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Tukiopetuksen tavoitteet ja järjestelyt kirjataan tehostetun tuen aikana oppilaan oppimissuunnitelmaan ja erityisen tuen aikana HOJKSiin. Mikäli oppilaalle on yleisen tuen aikana tehty oppimissuunnitelma, tukiopetus ja sen tavoitteet merkitään siihen. Maahanmuuttajataustaiset oppilaat voivat saada yleisen tukiopetuksen lisäksi heille kohdennettua tukiopetusta joko suomen kielellä tai mahdollisuuksien mukaan oppilaan omalla äidinkielellä. Maahanmuuttajien tukiopetus on tarkoitettu oppilaille, joiden tuen tarve johtuu oppilaan puutteellisesta suomen kielen taidosta, koulunkäyntitaukusta tai opiskelunvaikeuksista. Tämä tukiopetus voi olla myös jatkuva, koko lukuvuoden kestävä toimintaa, jolle on varattu aika oppilaan työjärjestykseen.

Miten tukiopetus käytännössä järjestetään?

Tukiopetusta antavat aineenopettajat ja erityisopettajat tarpeen mukaan.

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikainen erityisopetus on oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista tukevaa työtä, johon jokaisella oppilaalla on oikeus sitä tarvitessaan ja jota annetaan tuen jokaisella tasolla. Erityisopettajan työssä painottuvat oppilaan ja oppilaiden opetuksen toteuttamisen lisäksi luokanopettajan/aineenopettajan konsultointi ja ohjaus sekä samanaikais- tai tiimiopettajana toimiminen. Osa-aikaista erityisopetusta samanaikaisopetuksena annettaessa ryhmää ohjataan niin, että ryhmän vuorovaikutus edistää kaikkien oppilaiden oppimista. Osa-aikaisen erityisopetuksen toimintamuotoja kaikilla tuen tasoilla ovat samanaikais-, pienryhmä- ja/tai yksilöopetus sekä muita koulun opettajia konsultoiva tuki. Opetus- ja toimintamuotoja vaihdellaan huomioiden oppilaan tai hänen opetusryhmänsä erilaiset tuen tarpeet.

Erityisopettaja kartoittaa suunnitelmallisesti yhdessä luokanopettajien ja aineenopettajien kanssa, ketkä tarvitsevat osa-aikaista erityisopetusta ja millaista osa-aikaista erityisopetusta tarvitaan. Oppilaan saama osa-aikainen erityisopetus suunnitellaan ja oppilaan oppimista arvioidaan opettajien yhteistyönä oppimisen tuen ryhmässä. Koulu huolehtii, että osa-aikaisesta erityisopetuksesta tiedotetaan huoltajia. Huoltajan tuki osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamisessa on keskeistä.

Osa-aikainen erityisopetus yleisen tuen aikana

Osa-aikaisen erityisopetuksen aikana vahvistetaan oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin tarvitsemia perustaitoja. Oppilaan oppimisen vaikeuksiin vaikuttavia tekijöitä arvioidaan ja oppilas saa tarvittaessa osa-aikaista erityisopetusta. Osa-aikaista erityisopetusta on myös mahdollista antaa, mikäli oppilas tarvitsee tukea erityislahjakkuutensa perusteella.

Osa-aikainen erityisopetus tehostetun tuen aikana

Tehostetun tuen aikana osa-aikaisen erityisopetuksen merkitys tukimuotona vahvistuu. Pedagogisessa arvioissa arvioidaan oppilaan aiemmin saaman osa-aikaisen erityisopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä tarve osa-aikaiseen erityisopetukseen jatkossa. Arvion pohjalta oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, jossa kuvataan oppilaan tarvitseman osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja järjestäminen.

Osa-aikainen erityisopetus erityisen tuen aikana

Oppilas voi saada osa-aikaista erityisopetusta erityisen tuen aikana opiskellessaan yleisopetuksen ryhmässä tai erityisluokassa. Silloin kun oppilaan opetus järjestetään yleisopetuksen ryhmässä, on osa-aikainen erityisopetus tukimuotona erityisesti samanaikaisopetuksena toteutettuna keskeinen. Oppilaan aiemmin saaman osa-aikaisen erityisopetuksen riittävyys ja vaikutus sekä tarve osa-

aikaiseen erityisopetukseen arvioidaan pedagogisessa selvityksessä. Oppilaan tarvitseman osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja järjestäminen kuvataan HOJKSissa.

Miten osa-aikainen erityisopetus tuen eri tasoilla järjestetään käytännössä?

Tapiolan koulussa osa-aikainen erityisopetus on tuen eri tasoilla pienryhmä-, samanaikais- ja/tai yksilöopetusta. Osa-aikaista erityisopetusta voidaan antaa kaikille, niin tukea tarvitseville kuin lahjakkaille oppilaille. Koulussamme noudatetaan Espoon ohjeita osa-aikaisen tuen järjestämisessä ja kirjaamisessa.

7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Avustaja- ja tulkitsemispalveluiden sekä erityisten opetusjärjestelyiden ja apuvälinepalveluiden järjestämisessä noudatetaan yhtenäistä käytäntöä.

Avustajan tuki suunnataan tavallisimmin koko opetusryhmälle. Tuki voi olla osa- tai kokoaikaista. Avustajapalvelut kohdennetaan koulun tasolla.

Erityistä tukea saavan oppilaan tulkitsemis- ja avustajapalveluiden sekä erityisten apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa selvityksessä ja niistä päätetään erityisen tuen päätöksessä.

Yleistä ja tehostettua tukea saavalle oppilaalle mahdollisista tulkitsemis- ja avustajapalveluista ja erityisistä apuvälineistä tehdään hallintopäätös. Hakemukseen liitetään pedagoginen arvio.

Palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.

8. OPPILASHUOLTO

Oppilashuollon tavoitteena on ehkäistä ongelmien syntymistä, turvata varhainen tuki sitä tarvitseville ja edistää kouluyhteisön yhteisöllistä toimintaa, oppilaiden osallisuutta sekä kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Oppilashuollon näkökulma ulottuu kaikkeen toimintaan koulun arjessa ja ohjaa jokaisen työntekijän työskentelyä. Huoltajien osallisuudella on merkittävä vaikutus oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa. Oppilashuollon työotteena on avoin yhteistyö kotien kanssa. Yhteistyöllä tarkoitetaan aidosti yhdessä tehtävää työtä, jota ohjaa oppilaiden ja huoltajien kohtaaminen, aito kuuleminen sekä pyrkimys ymmärtää ja löytää yhdessä ratkaisuja käsiteltäviin asioihin. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Oppilashuoltoryhmät

Oppilashuollossa on kolme ryhmää. Jokaisella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia. Oppilashuoltoryhmiä ovat:

- Oppilashuollon ohjausryhmä (kuntatasoinen)
- Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (koulukohtainen)
- Yksilökohtainen tapauskohtaisesti koottava asiantuntijaryhmä (tapaus- ja koulukohtainen).

Lasten ja nuorten hyvinvointityön johtoryhmä toimii Espoossa kuntatasoisena oppilashuollon ohjausryhmänä. Se vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimisesta.

Jos koulussa on suomenkielisen opetuksen tulosyksikön järjestämää esiopetusta, se kuuluu koulun yhteisöllisen oppilashuollon piiriin. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä vastaa myös koulujen startti- ja esi 1 -luokkien sekä valmistavan opetuksen yhteisöllisestä oppilashuollosta.

8.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

Espoossa on käytössä yhteinen pohja oppilashuoltosuunnitelmalle, jota koulu täydentää. Koulukoh- tainen oppilashuoltosuunnitelma on koulun opetussuunnitelman liite. Oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta vastaa koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä. Koulun johtokunta hyväksyy suunnitelman.

9. KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Espoon kouluissa arvostetaan kaikkia kieliä ja ymmärretään kielten merkitys kaikessa oppimisessa. Kaikkien oppiaineiden opetuksessa huomioidaan oppilaiden kehittyvä suomen ja muiden kielten taito. Oppilaiden kielitietoisuutta vahvistetaan tuomalla esiin koulu yhteisön jäsenten käyttämiä kie- liä ja eri tiedonalojen kieliä. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä ja opetusjärjestelyt ku- vataan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen yhteydessä.

9.1 Saamelaiset ja saamenkieliset

Espoo järjestää perusopetusta täydentävää erillisrahoitettua saamen kielen opetusta mahdollisuuksiensa mukaan.

9.2 Romanit

Espoo järjestää perusopetusta täydentävää erillisrahoitettua romanikielen opetusta mahdollisuuksiensa mukaan. Opetuksessa noudatetaan paikallista romanikielen opetussuunnitelmaa

9.3. Viittomakieliset

Espoo järjestää viittomakielen opetusta oman äidinkielen opetuksena mahdollisuuksiensa mukaan. Opetus järjestetään samojen periaatteiden mukaan kuin oman äidinkielen opetus.

9.4 Muut monikieliset oppilaat

Valmistava opetus

Espoo järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta inklusiivisesti esiopetuksen ja perusopetuk- sen luokilla sekä ryhmämuotoisesti perusopetuksessa erikseen ala- ja yläkouluikäisille. Valmistavassa opetuksessa noudatetaan kuntakohtaista valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa.

Maahanmuuttajien määräaikainen opetus

Maahanmuuttajien määräaikaisella opetuksella tarkoitetaan valmistavasta opetuksesta perusope- tukseen siirtyneelle oppilaalle annettavaa määräaikaista tehostettua tukea. Koulun oppimisen tuen ryhmä arvioi valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvän oppilaan tuen tarpeet ennen yleisopetukseen siirtymistä. Mikäli ryhmä arvioi, että oppilas ei selviydy yleisopetuksessa suomi toi- sena kielenä -opetuksen, tukiovetuksen tai muiden koulun tukitoimien avulla ikätasoaan ja edelly- tyksiään vastaavasti, voidaan oppilaalle hakea maahanmuuttajien määräaikaisen opetuksen tukea (MMO). Tukea voidaan poikkeuksellisesti hakea myös maahanmuuttajataustaiselle yleisopetuksen oppilaalle, mikäli oppilaan koulunkäyntitausta on rikkonainen tai hän ei ole aikaisemmin saanut tar- vittavaa tukea.

Oppilas voi saada maahanmuuttajien määräaikaista opetusta enintään kahden lukuvuoden ajan. Päätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan. Opetuksessa noudatetaan yleisopetuksen opetussuunni- telmaa ja opetusta eriytetään oppilaan tarpeiden mukaisesti. Oppilaalle laaditaan oppimissuunni- telma. Mikäli oppilaan koulunkäyntitausta on puutteellinen, voidaan opetus järjestää erillisessä MMORyhmässä. Silloin oppilaalle tehdään hallintopäätös oppilaspaikan osoittamiseksi.

Oman äidinkielen opetus

Espoo järjestää perusopetusta täydentävää oman äidinkielen opetusta. Opetuksessa noudatetaan kuntakohtaista oppilaan oman äidinkielen opetussuunnitelmaa. Kun oppilas aloittaa opiskelun, hänen edellytetään osallistuvan siihen säännöllisesti koko perusopetuksen ajan. Opetus järjestetään keskitetysti eikä sitä välttämättä anneta oppilaan omassa koulussa. Opetus järjestetään pääsääntöisesti palvelualueittain.

Minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan koulussa?

Tapiolan koulussa oppilaiden erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat nähdään voimavarana. Ne otetaan esille luonteivissa yhteyksissä eri aineiden opetuksessa.

Miten suomen kieltä opettelevan oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä tuetaan koulussa? (Esim. suomen kielen ja oman äidinkielen samanaikaisopetuksella.)

S2-oppilaat ovat useimmiten muun luokan mukana suomen kielen ja kirjallisuuden tunneilla ja muilla oppitunneilla, mutta myös pienryhmiä S2-oppilaille tarjotaan resurssien ja tarpeen mukaan. Kielitaidon tuomat haasteet otetaan huomioon kaikkien aineiden opetuksessa. Jokainen aineenopettaja näkee itsensä myös suomen kielen opettajana omalla alallaan.

10. KAKSIKIELINEN OPETUS

Espoossa järjestetään kaksikielistä opetusta opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan päätösten mukaisesti. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää oppilaaksioton periaatteista ja soveltuvuuskokeiden käytöstä.

Laajamittaista kaksikielistä opetusta eli varhaista täydellistä kielikylpyopetusta annetaan ruotsin kielessä ja muuta laajamittaista kaksikielistä opetusta englannin kielessä. Molemmissa opetusmuodoissa kieltä käytetään opetuksen välineenä ja tavoitteena on toiminnallinen kaksikielisyys.

Englanninkielinen opetus toteutetaan kokonaan englanniksi. Tämän lisäksi oppilaat opiskelevat äidinkieltä ja kirjallisuutta joko suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän mukaan.

Kaksikielisen opetuksen tuntijako noudattaa Espoon perusopetuksen tuntijakoa niillä muutoksilla, jotka opetussuunnitelman perusteet mahdollistavat äidinkielen ja kirjallisuuden ja A1-kielen tuntimäärissä.

Espoossa on mahdollista toteuttaa myös kielirikasteista opetusta opetussuunnitelman perusteissa määritellyllä tavalla.

12. VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien käytöstä päättää koulun johtokunta osana koulun tuntijakoa. Näitä tunteja voidaan jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken ja/tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittavaksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi, jotka syventävät oppilaan osaamista. Taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja on 6vvh vuosiluokilla 3-6 ja 5vvh vuosiluokilla 7-9.

Valinnaisia tunteja voidaan käyttää taide- ja taitoaineiden painotetun opetuksen järjestämiseen. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on päättänyt erikseen painotetun opetuksen järjestämisestä ja siihen liittyvistä oppilaaksioton perusteista.

12.2 Valinnaiset aineet

Vuosiluokilla 4-6 tarjottavista (3 vvh) ja vuosiluokilla 7-9 tarjottavista (6 vvh) valinnaisaineista päättää koulun johtokunta osana koulun tuntijakoa. Valinnaisina aineina oppilaille voidaan tarjota perusopetuksen yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja tai useasta oppiaineesta muodostuvia oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää myös painotetun opetuksen järjestämiseen.

Espoo-tunnit

Espoon omia tunteja (3 vvh) vuosiluokilla 1-3 voidaan käyttää koulun määrittelemällä tavalla edistämään jonkin oppiaineen opetuksen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi toteutetaan osana oppiaineen arviointia.

12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vapaaehtoisten kielten (A2-kieli) opetus järjestetään Espoon suomenkieliseen perusopetukseen hyväksytyyn kieliohjelmaan ja tuntijaon mukaisesti. Vieraiden kielten valinnaisen oppimäärän (B2-kielen) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia, ja se sisältyy valinnaisten aineiden tuntimääriin. Johtokunta päättää koulun B2-kielistä opetussuunnitelman yhteydessä.

Tapiolan koulun valinnaisainetarjonta tarkentuu myöhemmin.